

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIV.
Štev. 246

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
UPRAVE: 25-67 in 23-67
POSLOVALNICA: CELJE, Prešernova 3. tel. 280
TELEFON LJUBLJANA: 46-91

Maribor, torek 29. oktobra 1940

NAROČNINA NA MESEC
Prejemanje v upravi ali po pošti 14 din.
Dostavljanje na dom 16 din. tujca 30 din.
POŠTNI ČEKOVNI RAČUN: 11.409

Cena
din 1.—

Angleška pomoč Grčiji

Angleži so že prispeli na Kreto, v Solun in na nekatere zahodnogrške otoke — Italijani zasedli dva obmejna kraja — Danes pričetek generalne ofenzive — Ako prihite Turki Grčiji na pomoč, bodo nemške čete odkorakale iz Romunije proti Turčiji — Sovjetska zveza bo ostala nevtralna

CURIH, 29. oktobra. ZPV. PO VESTEH, KI JIH PREJEMA ŠVICARSKI TISK, SE POLOŽAJ NA ITALIJANSKO-GRŠKEM BOJIŠČU DOSLEJ ŠE NI BISTVENO SPREMENIL. VČERAJ IN DANES DOPOLDNE SO SE BILI BOJI ŠE VEDNO NA OBMEJNEM OZEMLJU, MED TEM PA SE IZKRAVAJO ANGLEŽI NA RAZNIH TOČKAH GRČIJE, KAMOR PRIHAJAJO TUDI ANGLEŠKA LETALA. AGNLEŠKO VOJNO BRODOVJE KRIŽARI OKOLI GRČIJE IN POROČAJO TUDI ŽE O POMORSKIH BITKAH Z ITALIJANI. STALIŠČE, KI GA BO ZAVZELA TURČIJA ŠE NI POPOLNOMA JASNO, PAČ PA JE ŽE GOTOVO, DA BO OSTALA SSSR NEVTRALNA.

Položaj na grških bojiščih

ATENE, 29. okt. CBS. Sinoči so grške čete držale še večino pozicij ob albanski meji, čeprav se borijo proti močnejšemu nasprotniku. Računajo, da imajo Italijani v Albaniji okoli 10 do 11 divizij z 200.000 možmi. Od teh divizij je ena alpinska, ena motorizirana, druge pa so pehotne in topniške. Po britanskih vesteh se je na nekem mestu grškim četam posrečilo prebiti se skozi črte ter predreti 10 km v Albanijo, vesti pa seveda ni mogoče kontrolirati. Takoj po Churchillovi izjavi, da bo Velika Britanija storila vse, kar je v njeni moči, da ohrani Grčiji svobodo, se je izvedelo, da so angleške čete zasedle okoli 200 km dolgi grški otok Kreta. Prav tako javljajo, da se je vnela pomorska

bitka med angleškimi in italijanskimi ladjami v bližini Krfa. Poleg tega pa so se angleški mornarji izkrcali na nekem majhnem otoku v bližini Krfa (Vidu?). Na tem otoku je letališče, ki ga branijo tudi grške čete. Grška mornarica čuva gornji del Egejskega morja ter je v bližini Soluna. Sestoji se iz 1 križarke, 14 rušilcev, 13 torpedovk, 6 podmornic ter 8 minonoscev. Grško vojsko cenijo z rezervami na 600.000 mož. Nad Atenami so letela italijanska letala skoro ves dan. Slišalo se je protiletalsko streljanje. Ponoči so bile Atene zatemnjene. Italijanska letala so bombardirala atensko pristanišče Pirej, atensko letališče ter Patras, kjer so bili 4 mrtvi in 17 ranjenih.

Angleži na Kreti in v Solunu

ATENE, 29. okt. CBS. Današnji tretji grški komunikati pravi, da držijo grške čete, čeprav so po številu slabše od nasprotnih, vse pozicije ob meji. Angleške ladje so prišle Grkom na pomoč na več krajih. Tako so se angleški mornarji in vojakji izkrcali v Solunu, zasedli so Kreto ter otok Keفالonijo, ki leži pred vhodom v Korintski zaliv. Angleške čete so prišle na Kreta s transportnimi letali. Prav tako so prišle na Kreta tudi edince an-

gleškega vojnega letalstva. Iz Aten beži veliko število civilistov. Včerajšnje drugo grško poročilo, ki je bilo izdano ob 6. zvečer, pravi, da držijo grške čete vso frontno črto ob albanski meji. V Grčiji računajo, da štejejo italijanske čete 180.000 mož. General Alexander Papagos, poveljnik grške vojske, je izdal proglas na vojake, v katerem jih poziva, da se borijo do konca za grško svobodo.

Danes italijanska ofenziva

LONDON, 29. okt. Reuter. Po vesteh iz nevtralnih virov se je grškim vojakom posrečilo obraniti prelaze v težko prehodnih grških planinah na meji z Albanijo. Doslej so Italijani zavzeli le dva obmejna kraja. V Italiji pa zatrjujejo, da se je Mussolini včeraj še obojavil z generalnim napadom, ker pričakuje Ita-

lija, da se bodo Grki vdali brez boja. Danes bo sledila generalna ofenziva. Nevtralni krogi poročajo tudi o pomorski bitki v bližini Krfa ter navajajo celo vrsto krajev, kjer so se izkrcale britanske čete. Vseh teh vesti ni mogoče kontrolirati ter je treba počakati na angleško uradno poročilo, ki pa še ni izdano.

Italijanski očitki Grčiji

RIM, 29. oktobra. Stefani. Diplomatski urednik agencije Stefani piše: Nota, ki jo je izročil italijanski poslanik Metaxasu, izraža jasno odgovornost grške vlade za njene kršitve nevtralnosti. Že dolgo časa je vodila grška vlada ob albanski meji teroristično politiko na škodo albanskega naroda, hoteč tako izzvati nemire. Grške teritorialne vode, obale in luke so bile na razpolago angleškim ladjam za njih operacije proti Italiji. Z vednostjo grške vlade je lahko vodila Anglija na vsem grškem otočju špijonsko poročevalsko službo ter ustanavljala svoja oporišča. Namesto da bi grška vlada ostala v me-

jah stroge nevtralnosti, je še krepila svoje sile z angleškimi ter se dala v celoti voditi v smislu načel danih garancij, ki naj bi služile obkroževalni politiki proti velesilam osi. Odgovornost za takšno politiko ima v prvi vrsti londonska vlada, ki hoče v konflikte spraviti vse one dežele, ki še prihajajo v poštev za obrambo njenega imperija. Nič manjša pa ni odgovornost grške vlade same, ki bi se morala zavedati, da bo kršitev nevtralnosti imela zanj hude posledice. Italijanska vlada je dolgo potrpeala. Zdaj je tega dovolj, grški nameni so razgaljeni.

Veliko navdušenje Albancev

KORČA, 29. okt. Stefani. Albanski krogi so sprejeli z zadoščenjem vest o notbi, ki je izročena grški vladi. Posebno navdušeno je prebivalstvo južne Albanije, ki je mnenja, da je Grčija ne- prestano skušala vdreti na albanska tla. Jih priključiti sebi. V zvezi s sedanjo

vojno spominjajo, kako je že v krimski vojni vdrl grški general Grivas v pravoslavni del Albanije. Prebivalstvo je tedaj trpelo in je težko odbilo vsiljivce. Med rusko-turško vojno 1867. je stavila Grčija na berlinskem kongresu nove zahteve do Albanije. V Santi Kvaranti je tedaj

izkrcala več tisoč mož in sprožila v južni Albaniji upor proti Turkom. Toda, Albanci so nagnali Grke, Grčija se pa kljub tem neuspehom ni odrekla južnemu delu Albanije. Ko je Albanija razglasila svojo neodvisnost, so Grki ponovno vdrl v deželo ter zažgali 250 vasi. V dokumentih mednarodne komisije za razmejitve grško-albanske meje so dokazi, kako kruto so postopali Grki z muslimanskim prebivalstvom. V svetovni vojni so Grki nadaljevali s poizkusi. Umor italijanskega generala Telenia 1. 1923. med razmejitvenimi deli priča, da so Grki storili vse za dosego svojih ciljev. To stanje je bilo

končano, ko so 1939. prihitele italijanske čete albanskemu narodu na pomoč in ga vzele pod svoje varstvo.

FUZIJA Z ALBANSKO VOJSKO

TIRANA, 29. okt. Stefani. Vrhovni korporativni fašistični svet je na plenarni seji odobril zakonski dekret o fuziji italijanske in albanske oborožene sile. Predsednik vrhovne fašistične korporacije Tozi je v svojem govoru naglasil pomen tega sklepa v trenutku, ko je fašistična vojska prešla južno mejo Albanije. Zakon je bil sprejet s ploskanjem in živahnim vzklikanjem kralju in Mussoliniju.

Turčija pred usodno odločitvijo

CURIH, 29. okt. ZPV. Kakor poročajo iz Carigrada, izvajajo v Turčiji pospešeno mobilizacijo. Turška vlada stalno zaseda. Turški generalni štab se je sešel ob navzočnosti vrhovnega poveljnika angleških čet na bližnjem vzhodu.

CARIGRAD, 29. oktobra. Reuter. Turška vlada doslej še ni dala jasne izjave o svojem stališču, čeprav je vsa turška javnost na strani Grčije.

CARIGRAD, 29. okt. Reuter. Doslej Grčija še ni zaprosila Turčije za pomoč, so objavili dav, ko se je izvedelo, da je turška vlada poslala pojačenja na grško mejo. Situacija postaja vsako uro temnejša. Predsednik vlade je dejal, da se turški narod ne bo obojavil iti pod orožje, vendar ni niti z besedico omenil Grčije.

BEOGRAD, 29. okt. CBS. V ponedeljek zvečer se je slišalo z albansko-grške meje streljanje. V diplomatskih krogih se je že govorilo, da je Turčija napovedala vojno Italiji, vendar ni mogoče nikjer dobiti potrdila. Navzlic uradnemu zankanju pa se še vedno širijo vesti, da so turške čete vkorakale v vzhodno Grčijo.

CARIGRAD, 29. okt. CBS. Nevtralni diplomati mislijo, da pripravila Nemčija vkorakanje v Bolgarijo, nato pa napad na Turčijo. To bi se zgodilo takoj, ko bi italijanske čete imele že dovolj trdna tla pod nogami v Grčiji. Turški vstop v vojno je samo še vprašanje nekaj dni, če ne celo ur.

LONDON, 29. okt. Reuter. Iz Carigrada poročajo, da bi Nemčija zahtevala takojšnji prehod za svoje čete skozi Bolgarijo, če bi Turčija šla Grkom na pomoč. Koncem tedna je prišlo v Romunijo okoli 6000 nemških vojakov. Italijanski inženirji so prišli, da zgradijo cesto, dolgo okoli 400 km med Galcem in Turnu Severinom, kjer se bo stikala z jugoslovansko cesto. Med Brašovim in Ploestijem sta trčila skupaj dva nemška transportna vlaka. Bilo je 5 mrtvih in 45 ranjenih.

RIM, 29. okt. CBS. Nemčija bo takoj intervenirala v balkanskem konfliktu, če bi Turčija prišla Grčiji na pomoč, pravijo fašistični krogi po sestanku med Mussolinijem in Hitlerjem.

Jugoslavija ostane nevtralna

BEOGRAD, 29. oktobra. Nekateri tuje radijske postaje so objavile poročila, da je imela vlada kraljevine Jugoslavije izredno sejo, na kateri naj bi bili sprejeti sklepi daljnosežnega pomena in objavljeni mobilizacija vojaških sil. Agencija Avala je pooblaščenca s pristojnega mesta objaviti, da ni bilo nobene seje in tudi ne izredne in da so izmišljene vse vesti o vseh sklepih na tej dozdevni seji.

BEOGRAD, 29. oktobra. Na merodajnem mestu so bile dane zastopnikom tiska v zvezi z vojno med Grčijo in Italijo izjave sledeče vsebine: Jugoslavija obžaluje, da je nastal oborožen konflikt med Grčijo in Italijo. Jugoslavija je bila vedno pripravljena na posredovanje. Jugoslavija spremlja mirno razvoj dogodkov in bo ostala še nadalje nevtralna. Ako bi pa kdo Jugoslavijo napadel, bi se branila.

Japonska dolžna pomagati

TOKIO, 29. okt. Reuter. »Junsuri Šim-bun« piše, da mora sedaj Japonska zaradi pakta o trozvezi priteči Italiji na pomoč, ker je napadena od Grčije. Japonska bo seveda sodelovala šele, če bo Italija zahtevala izpolnitev člena 3. pakta o trozvezi.

Sovietska zveza nevtralna

MOSKVA, 29. okt. Unp. Sovjetska zveza bo v grški zadevi ostala nevtralna, ker se neče mešati v imperialistične lutrlge, izjavljajo poluradno v Moskvi. Prav tako tudi zanikujejo balkanske vesti, da je Sovjetska zveza poslala not v Berlin in Rim.

MOSKVA, 29. okt. CBS. Sovjetski radio prinaša suha poročila o dogodkih v Grčiji te: niti z besedico ne omenja uradnega sovjetskega stališča.

BOLGARSKI TISK NA STRANI ITALIJE

SOFIJA, 29. okt. Unp. Bolgarski tisk se postavlja v grško-italijanskem konfliktu na stran Italije. »Mir« pravi, da so italijanske obtožbe popolnoma upravičene ter dodaja, da bo tudi Bolgarija branila svoje življenjske interese. Kakor poročajo iz Carigrada, se Turčija ne bo vmešavala v vojno, vendar pa zatrjujejo, da bo turška reakcija takojšnja in odločna, če bo do prizadetosti turški interesi.

ZATEMNITEV V BOLGARIJI

CURIH, 29. okt. ZPV. Kakor poročajo iz Sofije, je bil izdan ukaz, da se morajo vsi bolgarski kraji ponoči zatemniti. Izdani so bili tudi razni drugi varnostni ukrepi z ozirom na novo nastali položaj v zvezi z italijansko-grško vojno.

USODA GRŠKIH LADIJ

NEW YORK, 29. okt. CBS. Angleški radio je pozval vse grške ladje v Atlantiku in drugih morjih, da se zatečejo v Nadaljevanje na 2. strani

Letalski napad na Škodove tovarne

Angleški letalci so izvršili napad na veliko češko orožarno — Razen tega je bilo napadenih več drugih nemških krajev — Nemški letalci so dalje napadali London in druga angleška mesta — Letalski spopad nad Malto

LONDON, 29. oktobra. CBS. Letalsko ministrstvo javlja, da so angleški bombniki napadli Škodove tovarne v Plznju na Češkem na češkoslovaški narodni praznik. Škodove tovarne so ena izmed največjih vojnih industrij na svetu ter imajo okoli 50.000 delavcev. Angleški letalci so morali preleteti 1000 km od angleške obale do Plznja v slabem vremenu ter so tovarno iskali nad eno uro. Opazili so težke eksplozije ter velike požare. Napadene so bile dalje petrolejske rafinerije in druge tovarne v Hamburgu, Magdeburgu, Kieftu, Gelsenkirchenu, Hannoverju, Hammu, Osnabrücku, Mannheimu, Duisburgu in Kölnu. Napadeni so bili tudi Rotterdam, Vlissingen, Ostende, Lorient in Cherbourg.

NEMŠKI NAPADI NA ANGLIJO

LONDON, 29. oktobra. Reuter. Nocoj je bilo vrženih precej vžigalnih bomb na London in druga mesta. Požari so bili kmalu pogaseni, žrtev pa ni veliko.

VČERAJSNJO NEMŠKO POROČILO

BERLIN, 29. okt. DNB. Nemško vrhovno poveljstvo je izdalo včeraj sledeče uradno vojno poročilo: Britansko

prevozno ladjo »Empress of Britain« (42.000 ton), ki so jo nemška letala bombardirala, se je vnela, so Angleži skušali ob varstvu rušilcev pripeljati v pristanišče, vendar jo je neka nemška podmornica torpedirala in potopila. Eskadrile močnih borbenih letal so izvršile včeraj mnogoštevilne napade na London. Bombardirali smo tudi letališče Renlow v bližini Londona in zažgali hangarje. Na drugih letališčih ob vzhodni obali Škotske smo uničili na zemlji mnogo letal. Med drugimi važnimi objekti smo zadeli na južni obali neko veliko električno centralo. Severno od Liverpoola so borbeni letala v strmoglavlju napadla neko tovarno za orožje. V bližini Yorka se je zaradi bombardiranja neki vlak iztril. Kakor smo že poročali, je neko borbeno letalo napadlo neki konvoj, 300 km zahodno od severne Irske. Pri tem smo zadeli dve tovorni ladji (vsaka po 3000 ton). Ponoči so se letalski napadi na London še poostriili. Bombardirali smo tudi tovarne v Birminghamu in Coventryju ter liverpoolsko pristanišče. Britanska letala so tudi včeraj letela nad Nemčijo in davi

napadla gosto obljude pokrajine ter z bombardiranjem poškodovale neko srotilnico, neki dom za slepe in nekaj stanovanjskih hiš. Ranjenih je nekaj civilistov. Poskus napada na industrijske naprave se ni posrečil. Kosci bombe so zadeli neki plavž, ne da bi ga bili kaj poškodovali. Sovražnik je včeraj izgubil 29 letal, med njimi 17 v letalskih bojih nad Londonom, 12 smo jih pa uničili na letališčih. Devet naših letal pogrešamo.

VČERAJSNJO ITALIJANSKO POROČILO

RIM, 29. okt. Stefani. Italijanski glavni stan je včeraj poročal: Med ogledniško ofenzivno akcijo nad Malto se je devet italijanskih letal spustilo v boj z devetimi angleškimi lovci. Dve sovražnikovi letali smo zbili, o tretjem pa takisto mislimo, da je strmoglavilo. Vsa italijanska letala so se vrnila v svoja oporišča. V severni Afriki je italijansko letalstvo bombardiralo vojaške objekte med Gantaro in Ismailijo. Sovražnikova letala so napadla Benghazija in Zouel el Abi vzhodno od Benghazija. Pet ljudi je mrtvih, nekaj pa ranjenih. Sovražnikova letala so metala bombe brez načrta. Profiletalska

obramba je en aparat prisilila, da se je umaknil in da so bombe padle v morje. To letalo se ni več vrnilo. V vzhodni Afriki so italijanska letala bombardirala skladišča in sovražnikove čete pri Garisi in Lodvaru v Keniji.

LETALSKI SPOPAD NAD MALTO

NEKJE V ITALIJI, 29. oktobra. Posebni dopisnik agencije Stefani javlja o zmagi devet italijanskih lovskih letal nad devetimi sovražnimi nad Malto. Boj se je odigral v višini 5000 do 6000 m in je bil najdaljši, kar jih je bilo od začetka vojne nad Malto. Na izvidniškem poletu so italijanska letala srečala najprej šest angleških, katerim so prihitela na pomoč še tri letala. V enotni formaciji so italijanska letala napadla svražne lovce, ki so se razdelili v tri skupine, da bi ušli boju. Eno sovražno letalo je bilo zadeto in je padlo v plamenih na morje, drugo se je moralo prisilno spustiti na tla, tretje je tudi v strmoglavlju padalo nizdol. Mnenja so, da je tudi to letalo izgubljeno.

Curih, 29. oktobra. Devize: Pariz 9.95, London 17.10, Newyork 4.31, Milano 21.75, Berlin 172.62.

Potek sestanka v Firencah

Uradni komunike ne pove ničesar o vsebini razgovora — V Ameriki pravijo, da sta Hitler in Mussolini razpravljala v prvi vrsti o pogajanjih s Francijo in vojni na Balkanu

FIRENCE, 29. oktobra. ZPV. Italijanski ministrski predsednik Mussolini, v katerega spremstvu je bil tudi italijanski zunanji minister grof Ciano, je prispel v Firence včeraj s posebnim vlakom ob 10. uri in bil slovesno sprejet. Ob 11. uri je prispel nato posebni vlak s Hitlerjem, zunanjim ministrom von Ribbentropom in ostalim vodjevim spremstvom. Po pozdravu in pregledu častne čete sta se Mussolini in Hitler odpeljala z avtom ob navdušenih manifestacijah fašističnih množic na Piazza della Signoria, kjer sta izstopila in se podala v palačo Vecchia, kjer sta ob navzočnosti grofa Ciana in von Ribbentropa razpravljala 2 uri in 20 minut. Po končanem sestanku, ki je trajal do 13.40, je bil izdan sledeči uradni komunike: »Vodja Nemčije in Mussolini sta imela danes posvet, ki je

trajal več ur. Razpravljala sta o vseh tekočih in aktualnih vprašanjih. Posvet je potekel, kakor vselej, v najpristranejšem duhu prijateljstva in zavezništva med obema državama in pokazal popolno soglasje. Posveta med Hitlerjem in Mussolinijem sta se udeležila tudi zunanja ministra grof Ciano in von Ribbentrop.«

WASHINGTON, 29. oktobra. ZPV. Kakor poročajo ameriški listi, sta razpravljala Hitler in Mussolini v Firencah pred vsem o pogajanjih s Francijo. Ta pogajanja zanimajo zlasti Italijo, ker gre za vprašanja, ki se nanašajo na italijanske zahteve nasproti Franciji, ki naj bi bile sedaj revidirane. Prav tako se je razgovor nanašal gotovo tudi na vprašanje vloge Španije v sedanji vojni, kakor tudi na najnovejše dogodke v zvezi z izbruhom so-

vražnosti med Italijo in Grčijo. Kakšni so bili sklepi, seveda nihče ne more vedeti, ker uradni komunike ničesar ne pove.

RIM, 29. oktobra. Stefani. Vsi italijanski listi komentirajo včerajšnji sestanek med Hitlerjem in Mussolinijem ter poudarjajo velik pomen tega dogodka. Tisk tudi naglašuje defenzivni značaj akcije proti Grčiji. Na sestanku v Firenci je bila potrjena popolna solidarnost in soglasje v nadaljevanju vojne. Ti sestanki so napovedovalci važnih dogodkov v dobi, ko prehaja vojna v odločilnejše faze svojega razvoja. Sestanek v Firenci je znak dokončnih pogledov na ustvarjanje nove Evrope ter obenem napoved novih akcij, ki naj odstranijo vsak vpliv Anglije v Evropi ter porazdele na pravičnejši način vilokbritanski imperij.

Zahteve nasproti Franciji

LONDON, 29. okt. Reuter. Izvedelo se je, da je Laval zagovarjal prvotni načrt sporazuma med Nemčijo in Francijo, ki je predlagal izročitev Nemčiji oklopnice »Jean Bart«, ki je sedaj v konstrukciji v nekem severno-francoskem pristanišču, nadalje oklopnice »Richelieu«, ki je v Dakarju ter druge francoske vojne ladje, med njimi tudi 80 podmornic. Nadalje je načrt vseboval francosko obvezo, da napade 40.000 vojakov francoskih sirijskih čet Angleže v Palestini, 60.000 francoskih severnoafriških čet pa naj sodeluje z itali.

janskimi pri napadu na Egipt. Laval je v ministrskem svetu imel večino, proti pa sta bila Pétain ter Weygand, ki je zatrjeval, da bi tak sporazum potisnil še preostale kolonije v roke de Gaullea. Nato so bila pogajanja obnovljena na novi bazi, ki izključuje francosko sodelovanje v vojni, ne izključuje pa predaje mornarice silam osi. V zamenjavo za to naj bi dobila Francija velike koncesije. Če bi Francija ne sprejela, bo dobila Italija Korziko, Tunizijo in Savojo.

Španci dovole Nemcem prehod?

LONDON, 29. okt. V političnih krogih zatrjujejo, da bo Nemčija skozi Španijo napadla Gibraltar. V Berlinu pa zanikujejo vesti, da bi bile nemške čete že v Španiji. Iz Madrida poročajo nevtralni diplomati, da je general Franco dovolil nemškim

četam prost prehod skozi Španijo. ŠPANSKI VOJNI MINISTER NA INSPEKCIJI

MADRID, 29. okt. DNB. Španski vojni minister je obiskal Kanarske otoke in Rio de Oro na zahodni obali Afrike.

Japonska intervencija v Mehiki

TOKIO, 29. oktobra. DNB. Po poročilu agencije Domei je japonski poslanik v Mehiki protestiral proti vedno večjemu prepovedovanju izvoza mehiškega blaga na Japonsko. Mehška vlada je obljubila v kratkem razveljaviti te prepovedi. Obenem poroča ista agencija, da v Mehiki demantirajo ameriško vest, da bo Mehika v kratkem prepovedala tudi izvoz bencina na Japonsko. Kot prvi nasledek

intervencije je bilo izdano dovoljenje za izvoz živega srebra na Japonsko v vrednosti 200.000 dolarjev. Odbreno je tudi že naslednje japonsko naročilo živega srebra.

PRISPEVKI ZA POPLAVLJENCE

BARCELONA, 29. okt. DNB. Po vsej državi zbirajo za katalonske poplavljanke. Doslej so nabrali 710.000 peset.

Turška vojaška misija v Moskvi

MOSKVA, 29. okt. Reuter. Moskovski radio je poročal, da je bila odposlana v Moskvo posebna turška vojaška misija, ki je tam razpravljala o vprašanjih, ki so postala aktualna. Podrobnejši namen potovanja te misije v Moskvo še ni znan.

IZ NOVEGA ROOSEVELTOVEGA GOVORA

NEW YORK, 29. okt. CBS. Roosevelt je v sinočnjem govoru dejal, da bi pomenil poraz njegove politike prihod na oblast tiste politike, ki je kriva za poraz Francije.

EDENOVE INSPEKCIJE

KAHIRA, 29. okt. Reuter. Eden je takoj po vrnitvi iz Palestine šel v zahodno puščavo ter obiskal Avstraice in druge čete. Sedaj je v Aleksandriji.

OSTRA ZIMA V SIBIRIJI

MOSKVA, 29. okt. DNB. Kakor javljajo iz jakutske republike, je zavlada po vsej vzhodni Sibiriji ostra zima. V Sigansku je padla temperatura na 37°C pod ničlo. Rekla Lena je popolnoma zamrznjena.

KENNEDY PRI ROOSEVELTU

WASHINGTON, 29. okt. DNB. Roosevelt je sprejel londonskega poslanika Kennedyja ter imel z njim štiri ure trajajoč razgovor. Doslej niso objavljene o tem sestanku nobene podrobnosti.

RESENCI S PARNIKA »EMPRESS OF BRITAIN«

LONDON, 29. oktobra. Reuter. S parnika »Empress of Britain« je bilo od 643 polnikov rešenih 598.

Nadaljevanje s 1. strani!

britanska, ameriška ali pa vzhodnoindijska pristanišča. Radio je javil, da je tak nalog dala grška vlada. Dodal je še, da grške ladje ne smejo iti v Francijo ali pa v francoske posesti.

LIZBONA, 29. oktobra. Reuter. 17.000 tonski grški veleparnik »Hella« je prispel v lizbonsko luko, ker je kapitan poslušal nasvet angleškega radia, da se vse grške ladje zatečejo v angleška ali Angležem prijazna pristanišča.

NEW YORK, 29. okt. DNB. V trenutku, ko so se začele sovražnosti med Grčijo in Italijo, so bili v njunorški luki zasidrani štirje grški parniki. Kapitani ladij so izjavili, da bodo začasno ostali v pristanišču.

TELEFONSKA ZVEZA ATENE-SOFIJA

SOFIJA, 29. okt. DNB. Telefonske zveze med Sofijo in Atenami, ki so bile v ponedeljek zjutraj prekinjene, so bile včeraj popoldne znova vzpostavljene.

Ameriška intervencija za Karola

WASHINGTON, 29. okt. ZPV. Sumner Welles je dobil nalog, da izvede intervencijo za bivšega romunskega kralja Karola, ki se je, kakor znano, obrnil na Ameriko za pomoč proti konfinciji v Španiji. K temu pripominjajo tu, da je Amerika uspešno intervenirala v Španiji že v primeru Paderewskega.

SEVILLA, 29. okt. CNP. Romunska vlada je zahtevala od Španske izročitev gospe Magde Lupescu ter Karlovega bivšega tajnega svetnika Urdareanija.

VPRAŠANJE »LETEČIH TRDNJAV«

NEW YORK, 29. okt. Tass. Vojaški so-trudnik lista »New York Times« piše, da bodo ameriške »leteče trdnjave« izročene Angliji morda že pred volitvami, gotovo pa po volitvah.

HITLERJEVA ČESTITKA TURČIJI

BERLIN, 29. okt. DNB. Hitler je brzojavno čestital predsedniku Turčije ob obletnici ustanovitve svobodne republike.

ODHOD ANGLEZEV Z BALTA

MOSKVA, 29. oktobra. CBS. 180 angleških beguncev iz baltičskih držav in Ukrajine je prispelo na poti v Vladivostok v Moskvo, kjer jih je pozdravil veleposlanik sir Stafford Cripps. V Vladivostoku jih že čaka angleška ladja, ki jih bo odpeljala v Avstralijo.

Mariborska napoved. Oblačno in megleno. Obeta se izboljšanje vremena. Včeraj je bila najvišja temperatura 3,2, danes najnižja 1,2 pod ničlo, opoldne 0,0°C. Višina snega danes zjutraj 7 cm. Količina padavin od raztopljenega snega 7 mm.

Grčija, prirodni most za prehode narodov

Geopolitični refleksi z južnega konca Balkana — Zemlja in ljudje — Po osvobodilnih bojih in revolucijah k napredku pod Metaxasovo vlado — Grčija in sedanja vojna v Sredozemlju

Čez noč se je vojna raztegnila na Balkan in potegnila za seboj najjužnejši konec polotoka — Grčijo. Z izjemo Norveške spada ta dežela med one pokrajine Evrope, ki se more ponašati z najbolj globoko zajedenimi zalivi, z razčlenjenimi obalami in celo vrsto otokov pred njimi.

Grčija je bila že od nekdaj prirodni most za prehode narodov med Evropo in Azijo. Cela vrsta po Egejskem morju tja do Krete na jugu raztresenih otokov je bila že v najstarejši klasični zgodovini Grčije prizorišče hudih bojov za posest te prometno, politično in strateško izvirno ležeče zemlje. Z morja in po tleh Tracije na severu so pljuskali valovi sovražnih navalov globoko na jug polotoka in junaški grški narod je v klasični del svoje zgodovine vpletel poglavja, ki so ostala danes edinstven primer hrabrosti v obrambi malega naroda.

Ze na prvi pogled lahko razberemo velik pomen lege Grčije v razvoju dogodkov sedanje vojne. Prislonska na celino evropskega trupa ima Grčija s Turčijo 199, Bolgarijo 480, Jugoslavijo 237 ter Albanijo, odnosno neposredno po tej z Italijo 251 km suhozemne meje. Važnejša kot ta obmejna črta je sproščenost grškega ozemlja k Jonskemu in Egejskemu morju, ki oplakujeta 13.574 km grške obale na polotoku in otokih. In kakor se spuščajo strme visoke gore v podaljšku Dinarskih planin preko Epira in Tesalije ter dalje Pirotsko gorovje z Olimpom in Parnasom do zadnjih ogrankov globoko doli v Peloponez v južnovzhodni smeri, prav tako je v isti črti nanizana vrsta otokov. Sporadov in Kikladov tja v Mali Aziji, ki jih na jugu zapira mogočni stražar, počez ležeči največji otok Kreta. V Jonskem morju šteje Grčija še 7 otokov, med katerimi je posebno znan strateško važno ležeči Krf. Severni del polotoka loči od nje govega južnega konca na najožjem mestu le 6,2 km širok Korintski prekop, ki je 6343 m dolg, 8 m globok in so ga odprli za promet septembra 1893.

Grčija meri 129.976 kvadratnih kilometrov ter šteje 1. 1937 6.933.000 prebivalcev. Od tega odpade 3.128.449 na ženske. Na 1 kvadr. kilometer pride torej 48 prebivalcev. Odkar so bile po grško-turški vojni izmenjane manjšine Turkov in Bolgarov, je postala Grčija razmeroma precej čista narodna država. Od celotnega prebivalstva odpade na grški narod 6.131.000, ostali del tvorijo manjšine, tako makedonski Slovani v dolini Vodnanske Bistrice, Bolgari in Turki v Traciji, Albanci v severnem Epiru, ki so jih nato po zadnji statistiki 7000. Najgostejše poseljeni del Grčije je otok Krf, kjer pride 166 duš na 1 kv. km. Sledi Atika s 155 ter egejski otoki z 78 dušami na 1 kv. km. Po starostni razčlenitvi ima Grčija do 14. leta starih 1.989.701 ljudi, od 15. do 39. leta 2.517.558, od 40. do 59. leta 1.123.851 duš, ostali so starejši. S poljedelstvom, gozdarstvom in ribolovom se bavi 1.475.647 duš, v industriji, rudnikih in prometu je zaposlenih nad 542.000 ljudi, v prometu in denarništvu 208.490, v javnih poklicih 188.000 prebivalcev.

Glavno mesto so Atene, ki štejejo 459.211 prebivalcev, večja mesta so še Pirej 251.659, dalje Solun 244.680, Patras 66.809, Kavala 50.937, Volo 47.892, Heraklion na Kreti 38.446, Krf 34.193, Xanty 35.912 prebivalcev. Ob albanski meji leže mesta Florina, ki ima 10.585 ljudi, Kastoria 11.303 in Janina z 20.485 prebivalci. Oddol vodi važna cesta po dolini reke Aspropotamosa v Mesolongion, važno pristanišče ob vhodu v Korintski preliv z 9400 prebivalci.

Iz turškega suženjstva je vstala Grčija v dolgotrajnih bojih po l. 1821 k svobodi. Dne 8. avgusta 1832 je postala dežela kraljevina in se udeležila bojov proti Turčiji na strani balkanskih zaveznikov. Po prvi balkanski vojni je dobila Grčija otoke Thasos, Imbros, Tenedos, Mitilene in Samos, dalje Solun in Janino, v bukarskem miru pa še znaten del Makedonije. V svetovni vojni je kralj Konstantin, kljub Venizelosovem prizadevanju, da bi šla država v vojno na strani antante, zastopal stališče nevtralnosti. Pod zaščito evropskih sil pa je ustanovil Venizelos v Solunu oktobra 1916 posebno vlado, ki je napovedala vojno Bolgariji in Nemčiji. Epir in Tesalijo je zasedel francoski general Jonnard, kralj Konstantin je moral odstopiti.

Po svetovni vojni je dobila Grčija velik del Tracije, nekatere maloazijske otoke in vilajet

Smirno. Še enkrat se je vrnil kralj Konstantin, toda v vojni s Turčijo je bila grška vojska na kraju avgusta 1922 pri Karahissariju strahovito poražena. Dne 28. februarja 1923 je moral Konstantinov namestnik Jurij I. zapustiti Grčijo, ki je prešla za dolga leta v hude revolucionarne boje. Venizelos je imel v njih do svoje smrti odločujočo vlogo, dokler ni ljudsko glasovanje dne 3. novembra 1935 poklicalo na prestol sedanjega vladarja Jurija II.

Dne 4. avgusta 1936 je prevzel vodstvo vladnih poslov v Grčiji sedanji ministrski predsednik Joannis Metaxas. Nemiri v deželi so polagoma prenehali, v vojsko se je vrnilo zaupanje. Metaxasu je uspelo, da je v razmeroma kratkem času okrepil državo na znotraj in zunaj. Kakor dinastija, je tudi vlada anglofilsko usmerjena. Gradila se je nova vojna industrija, ceste in železnice, določila posebna štiriletna ter dvignila proizvodnja industrije in obrti. Pridelek žita je narasel od 531.708 na 1.000.000 ton. Ostali kmetijski proizvodi so se povečali za skoro 60 odst. Za melioracijska dela je porabila država nad 7 milijonov drahem, nad 300.000 ljudi je dobilo prostora na novo izsušeni zemlji. Regulirane so bile plače delavstvu, nezaposlenost je izginila. Zdravstveno stanje je pripomoglo, da je umrljivost padla od 17 na 12 oseb na vsake 10.000 prebivalcev. Ustanovljeni so bili posebni delavski bataljoni, ki so mnogo pripomogli, da je Grčija postavila celo vrsto utrdb na tako zvani Metaxasovi črti, ki se vleče ob albanski meji. Metaxasova vlada je izdala za opremo suhozemne, pomorske in letalske vojske nad 12 milijard drahem.

Rosenberg:

Težišče politike je prešlo iz Anglije v Nemčijo

V »Völkischer Beobachter« piše Alfred Rosenberg med drugim, da je »težišče evropske zunanje politike prešlo iz Anglije v Nemčijo. Večina malih narodov je smatrala doslej, da je sistem angleške premoči, posebno na morju, usodno dejstvo, kateremu se je treba prilagoditi. Zato so odklanjali vsa gibanja, ki so se javljala v drugih nacionalističnih državah. Zdaj bodo spoznali, da se dviga spet v Evropi nova moč, že stara sila, ki bo zavzela ono mesto, ki ji pripada.

Ne ljudje, zemlja je pravi sad zmage

Šef nemške policije, Himmler, je v svojem govoru v Nemški hiši v Madridu med drugim dejal: »Dobljena zmaga ni toliko v prisvojenih ljudeh, kolikor v novo pridobljeni zemlji. Nemčija je na vzhodu dobila tudi 8 milijonov tujega življa. Pripravila pa je vse, da bo posamezne narodne skupine strogo ločila. V poljski generalni gubernatorat bodo preseljeni Židje iz vsega področja Velike Nemčije. Tako bo prišlo tja približno 500.000 do 600.000 Židov, ki naj imajo tam svoj lastni ghetto. Iz Besarabije, južne Bukovine ter Dobruže je prišlo v vzhodne nemške province že blizu 250.000 nemških priseljencev. Tu bodo naseljeni na lastni zemlji, mnogi bodo dobili neprimerno boljša posestva, kot so jih imeli

Vlada je trdna, ni govora o izpremembah

»Vselej, kadar so člani vlade v avdienci, ali pa, če imajo sestanke v stranki, se v javnosti raznašajo glasovi o izpremembah v vladi. Ne razumemo, kako se morejo takšni glasovi širiti. Ni dvoma, da se je ogromen del srbskih volivcev izjavil za politiko pomirjenja s Hrвати. Sedanja vladna kombinacija je izraz raz-

položenja, ki so ga pokazali pri volitvah srbski volivci. Rečeno jim je bilo, da je velik državni interes, če se pomirijo Srbi in Hrвати med seboj. Nihče ne more trditi, da se vlada ne naslanja na največji del Srbov, Hrvatov in Slovencev. Tudi ne manjka podpora vladi s strani muslimanov, dokler je v njej dr. Kulenović.

Grška vojska šteje štiri armadne zборе. Prva armija ima sedež v Larissi, druga v Atenah, tretja v Solunu in IV. v Seresu. Od 11 divizij v mirnem stanju je ena na Kreti, ena v Epiru, nekaj samostojnih brigad na otokih. Vojska ima dva kavalerijska, 3 letalske, 33 pehotnih polkov, ter druge enice, ki se v vojnem stanju lahko dopolnijo na 900.000 do milijon mož. Obrambo dežele olajšujejo, z izjemo Metaxasove črte, na obalah strmo zasekani zalivi, kjer je pristajanje ladij precej težko. Atene same, odnosno njih pristanišče Pirej, varujejo baterije na bližnjem otoku Lipso ter močna vojna luka Salamis z velikim pomorskim arsenalom in utrbami. Grška vojska morarica ima eno 10.000-tonsko križarko s štirimi 23,4 cm topovi, več pomožnih križark, 11 rušilcev, 14 torpedovk, 8 podmornic in druge manjše ladje.

Lega Grčije je v sedanjem sredozemskem sporu izredno važna. Komurkoli se bo posrečilo, zasidrati se v številnih njenih zalivih in na otokih, ta bo obvladal položaj v velikem delu srednjega in vzhodnega Sredozemlja, dalje večji del Balkana in zahodno Malo Azijo. Posebno pomembna je lega Krete na jugu, ki s svojimi 8372 kv. km zemlje, ugodnimi zatočišči za vojno mornarico in letal-

skimi oporišči obvlada vhod v Egejsko morje in Dardanele, ves italijanski Dodekanez ter severne obale Afrike. Celinska Grčija pa ima nasprotno še večji pomen za prehod čet iz

METAXAS

Jonskega k Egejskemu morju. Saj je ob sedanji albansko-grški meji vodila že nekdanja stara rimska pot Via Egnatija k Solunu in dalje na Carigrad. Zastavlja se tedaj vprašanje, ali se bo geopolitični pritisk na grško ozemlje utrgal tudi v tej smeri, ali se ne bo morda spustil kombiniran plaz na grško Tracijo in Solun z romunske strani, z nasprotno strani pa zasidrano v grških lukah angleško brodovje ter s pomočjo turškega zaveznika ustvarilo na klasičnih grških tleh novo prizorišče bojov velesil za prevlado nad Suezom in Vzhodnim Sredozemljem.

Kar se tiče zunanje politike, je vlada Cvetković-Maček doslej vodila takšno politiko, ki bi jo morala izvajati vsaka druga vlada, če bi hotela, da ima Jugoslavija konsolidiran položaj na zunanji ter mir v notranjosti države, piše sarajevska »Narodna Pravda«.

NRAVNA KULTURA NE MORE UMRETI
Kultura Evrope, ki sloni na načelih pravice, ne more biti v nikakem propadu — njeni sadovi so prav gotovo obogatili svet. Vprašanje je le, če se je ta kultura tudi nadalje pravilno razvijala, ali če je mogoče vključila nezdrave civilizacijske elemente v svoj osrednji tok. Edino tako je mogoče, da je tako imenovana »zahodna kultura« kompromitirala pravo evropsko kulturo, ki jo pravilno imenujemo kulturo sploh. (Slovenija).

Tudi Slovaška črpa nafto. L. 1930. je znašala proizvodnja 124.941 ton, lani 160.091 ton.

Tudi Churchill otvarja „politično ofenzivo“

Svicaški list »Basler Nachrichten« prinaša iz Londona članek svojega dopisnika, v katerem pravi med drugim, da smatrajo v angleški prestolnici zadnji nagovor Churchilla na francoski narod kot »začetek njegove politične ofenzive«. Edenova potovanja po Bližnjem vzhodu imajo namen, pripraviti tla za novo diplomatsko akcijo. V Londonu računajo tudi s tem, da je francoski narod vedno bolj nezadovoljen z vlado Pétaina. Naglašajo, kako je kljub večnim vestem, da je padec Anglije samo še vprašanje časa, velika Britanija še krepkeje v obrambi.

V londonskem tisku se vedno bolj javlja zahteva, naj »se angleška letala čim bolj uveljavljajo v napadih na Berlin. Posebno naglašajo one točke, kjer je Churchill govoril, da bo prihodnje leto Anglija vladala tudi v zraku, ne le na morju. Kakor javlja »Chicago Tribune« je 46 velikih ameriških letelich trdnjav že v Angliji, ki se pripravljajo poleg politične tudi na veliko zračno ofenzivo.

Kultura

Maksima Gorkoga „Na dnu“

K nocojšnji premieri

Že pri prvih letošnjih dramskih predstavah se je pokazalo, da je treba posebno računati z večino tiste gledališke publike, ki ni imela ali nima več prilike poznati avtorja in vsebine njegovega, na odru se predstavljajočega dela. Pokazala se je potreba temeljitejšje ljudne razlage, kakor jo more nuditi gledališču še tako prijazno časopisje. Tako potrebo more zadovoljiti edino primerno urejevanje gledališki list, glede katerega bo treba posebej spregovoriti. Kolikor mogoče skušamo to vrzel za tretjo dramsko novost M. Gorkoga »Na dnu« izpolniti z nastopnim pojasnilom k nocojšnji premieri.

Pravilno bi bilo, če bi sleherni obiskovalec posebno dramskih, klasičnih predstav vsaj v glavnih obrisih poznal pisatelja in jedro vsebine predstavljajočega se njegovega dela. So sicer tudi gledališka dela, ki nas zadovoljujejo brez poznavanja prvega ali drugega, toda takih je malo in ne morejo že ob premieri nuditi popolnega razumevanja in užitka. Gledališko delo pa, kot je Maksima Gorkoga »Na dnu«, naravnost zahteva vsaj površno poznavanje pisatelja iz njegovega življenja. Drama »Na dnu« je takoj v premieri razumljiva le tedaj, če se obiskovalec, ki je še ni videl na odru, že vnaprej zaveda, da ne bo imel pred

seboj kako posebno celotno delo, razdeljeno na posamezna dejanja, marveč se bodo pred njim nekako filmsko razvijali le posamezni obrisi, katerih vsak pa predstavlja živo sliko, bodisi naravnost iz pisateljevega doživljanja, bodisi iz njegovih lastnih opazovanj življenja, ki se nam predstavljajo v drami »Na dnu«. Zato terja predstavljane drame »Na dnu« od slehernega obiskovalca vso pozornost, posebej še na vsako posamezno nastopajočih oseb in razvijajočih se prizorov. Tu ne gre za dramo kot tako v treh ali tolških dejanjih, marveč le za dramske slike v štirih dejanjih.

Za posebno pozornost pri zasledovanju oz. sleditvi vseh teh slik pa je prav to delo tega mojstra svetovnega slovesa med drugim zlasti zato tako hvaležno, ker v glavnem nadoમેશča pomanjkanje osebnega poznavanja pisatelja samega. To se pravi: tudi če bi kdo Maksima Gorkoga sploh še ne poznal, prav v tem njegovem delu ga v glavnih potezah lahko spozna. Na to izjemo še posebej opozarjamo, da se ne bi kdo ustrašil in si napačno razlagal zgoraj le kot načelo navedeno stališče, namreč da obiskovalec mora poznati tudi pisatelja.

Še na eno posebnost Gorkoga »Na dnu« bode opozorjeno — se razume, na naslov le

tistih, ki dela še niso videli in ki ga tudi sicer ne poznajo — namreč, da naj med 16 ali več nastopajočimi osebami ne iščejo kakšnega »glavnega junaka« ali sploh kakšnih glavnih vlog. Naj jih ne iščejo, ker jih ne bodo našli. Tu predstavlja vsaka nastopajoča oseba (muška ali ženska) zase »glavnega junaka«, a vsi skupaj pa celotno delo. Zato pa so vsi tem bolj izbrani tipi res iz dna življenja: razdeljenci, zavrženci, tatovi, vlačuge, skratka: izmeček družbe, ki se zbira v duplini, podobni kleti, ki služi kot azil v posesti dvojice ljudskih pijavk. Kdor pa je taka zloglasna zavetišče že videl, ga bo zanimalo, kako ga je na našem odru v ta namen priredil režiser g. J. Kovič. (Sicer pa nas Mariborčane te slike spominjajo na žalostne podobnosti ne le v nekdanjih proslulih barakah, marveč tudi na številna še dandanes obstoječa zloglasna bivališča.)

Kdor še ne pozna ne Maksima Gorkoga in ne tega njegovega dela, ki ga je iztrgalo iz dna gorja prepečenega življenja na višino svetovnega slovesa, najde v teh uprizoritvah oboje posrečeno združeno. Zahotelo se mu bo po bližjem spoznavanju velikega, tragično umrlega mojstra dramskih slik: »Na dnu«. Oni pa, ki že poznajo to eno največjih ruskih dramskih del, bodo v človeku Alekseju Maksimoviču Peškovu s svojimi obiski in priporočili vseh teh predstav najprimerneje proslavili tudi pisatelja Maksima Gorkoga samega.

Novice

Posušeno sadje - važen činitelj ljudske prehrane

Sušenje sadja ima posebno dandanes velik gospodarski pomen. Važno pa je tudi za ljudsko prehrano, ki je vse preveč enostranska, posebno v zimskih mesecih. Slovenija je glede pridelave žitaric pasivna in morajo gotovi siromašnejši predelati stradati na kruhu. To stradanje kruha bi lahko v precejšnji meri preprečili z uživanjem suhega sadja. Sušenje sadja je enostavno in poceni ter brez vsakih posebnih priprav in pripomočkov. Uporabljamo pa lahko ono sadje, ki ni za na trg, ampak samo za v stiskalnico. S tem se lahko propagira obenem tudi odvratanje od uživanja slabega neokusnega pridelanega sadjevca, ki je baš na podeželju silno razširjeno. S sušenjem lahko čim več sadja shranimo in konserviramo in ohranimo za dolgo dobo užitno. **Posušeno sadje ima trikrat toliko sladkorja, kot pa prestno sadje.** Je zelo redilno, posebno za otroke, dobro prebavljivo za zdrave ljudi, kakor za bolnike, katerim zdravniki zelo priporočajo uživanje suhega sadja.

Sušimo lahko vse vrste, od jabolk, hrušk, sliv in breskev, da črešnje itd. Suho sadje dolgo ostane in je tudi po preteku daljše dobe še vedno užitno.

Sušenje sadja je stara slovenska navada. Na podeželju vidimo, da nosijo Mičurini, na Murskem polju tudi Lucije, otrokom suho sadje. Tudi pri tepežnici

dobivajo otroci suho sadje. Vendar je tekom časa, posebno pa po vojni, ta navada precej propadala. V zadnjih letih pa vsi sadni strokovnjaki, kakor tudi zdravniki, priporočajo sušenje. Ljudje počasi sledijo tej propagandi, kar pričajo številne sušilnice na podeželju, ki so se zgradile v zadnjem času. A vidimo tudi, da je vedno večja gospodarska važnost suhega sadja, saj je radi vedno večjega povpraševanja tudi po mestih in industrijskih središčih odvoz dober. Tudi izvoz

v inozemstvo je narasel. Naša država bi se prav lahko v tej panogi odlično plasirala tudi na inozemskem trgu.

Sušenje sadja je dandanes že tudi umetnost, kar pričajo razni desertni izdelki in razne specialitete. V tem oziru je ban. vinarska in sadjarska šola že vzgojila lep naraščaj in tudi odrasle v šoli in v raznih tečajih, ki bodo lahko na podeželju uspešno propagirali sušenje sadja.

Goljufije pod slavno Mičurinovo firmo

Tudi naši javnosti, posebno pa sadjarjem, je že več ali manj znano ime slavne Rusa Mičurina, tvorca čudežnih nasadov na mrzlem severu. Umni sadjarji pri nas so v svojih prizadevanjih za čim večjim napredkom sledili tudi njegovim ugotovitvam in si skušali nabaviti nekatere njegove sadne sorte. Tako je v naši državi, posebno pri naprednejših sadjarjih na jugu, že precej Mičurinovih sort sadnih dreves. Sadike so pri nas kupovali po 40 do 100 din. Marsikateri med njimi so že obrodile. Bilo pa je precej sadjarjev, ki so bili razočarani. Ali je bil Mičurin slepar ali pa njegove sorte niso za naše kraje, so se začeli vpraševati nekateri med njimi. V resnici pa se je izkazalo, da so bile nekatere »Mičurinove

sorte« pri nas navadne potvorbe. Razni sleparji so pod Mičurinovo firmo prodajali navadne naše sadike, ki so jih sami nabavili za par dinarčkov, samo z eno edino razliko, da so bile cene izredno visoke. Da bi tako izkoriščanje končno preprečili, so merodajni sklenili, da bodo začeli s kontrolirano prodajo pravih Mičurinovih sort. Prodajo bi v bodoče prevzela ena izmed državnih ustanov. Dobro bi bilo, če bi nabavila Mičurinove sorte tudi po primernejših cenah, kot pa je to bilo doslej v privatni prodaji ter storila vse potrebno, da bi uspehi Mičurina in njegovih naslednikov bili čim koristnejši tudi za napredek našega sadjarstva.

delkom komaj krili obdelovalne stroške. Cene vseh življenskih potrebščin so se zelo dvignile. Pridelek je slab, denarja pa ni od nikoder. Na pragu zime smo... -Sič

Umrl je senator

Jeremija Živanović

Preteklo nedeljo je umrl v Beogradu senator in bivši guverner kralja Petra II. Jeremija Živanović. Pokojni je bil po poklicu profesor ter je začel službovati najprej na gimnaziji v Zaječarju, nato pa v Nišu in v Beogradu. Za poslanca je bil izvoljen prvič l. 1912. Bil je tudi načelnik v prosvetnem ministrstvu. L. 1920 je bil v profesorski službi na višji pedagoški šoli v Beogradu. Ob razdelitvi države na banovine je postal ban moravske banovine. L. 1932 je postal senator, l. 1935 pa je bil imenovan za guvernerja mlade kralja.

Pomoč poplavlencem v Savinjski dolini

Prejeli smo: Potok Bolska je v dveh zaporednih poplavih povzročil hudo opustošenje po Savinjski dolini, posebno v okolici Št. Pavla. Uničuje plodne predele po vsakem večjem deževju. Prizadeti Savinjsčani čakamo zama, da bi nam kdo dal vsaj zagotovilo, da bodo vsaj v bližnji prihodnosti te strahote preprečene. Bilo je že mnogo različnih sestankov, zborovanj in anket. Izdelan je že tudi načrt za regulacijo potoka. Bilo je tudi že več komisijskih ogledov na licu mesta. Toda zadeva se ni še nikamor premaknila. Ko gledamo naše opustošene domove, katere je šele pravkar zapustila voda ter zremo z blatom in gruščem zasute poljske pridelke, imamo na ustih le eno vprašanje: Kdaj bodo merodajni posvetili vso pozornost tudi našemu okolišju ter nas rešili nezgod, ki nas tako pogosto obiskujejo? — Orožim Ivan.

Slaba vinska letina na Bizeljskem

Mesec vinotok, ki je posvečen trgatvi, vinu in moštu, je prinesel našemu vinogradniku letos veliko skrbi in razočaranja. Trgatev, njihovo najveselejše opravilo, se je izpremenila v najbolj žalostno. Nikjer ni bilo slišati veselega petja trgačev, ki je običajna ob tej svečani priliki. Namesto vriskanja, veselega smeha, prijetnih dovtipov srečuješ le žalostne in zaskrbljene obraze. Mnogi sploh niso imeli kaj trgati, tako da z letošnjim pridelkom ne bodo mogli kriti niti obdelovanih stroškov, kaj še da bi kaj zaslužili. V kolikor ni že trta slabo obrodila radi prevelikega dežja v poletnih mesecih in prav tako neugodnega vremena v jeseni, je še ostalo nekaterim uničila toča. Ni prizadejala sicer vsem enake škode. Toda pri nekaterih je tako klestila, da jim je pustila samo golo trsje. Mnogo škode se tudi prizadejalo našemu vinogradniku v jesenskih mesecih škroci in kosi.

Povprečno lahko ugotovimo, da je letošnji vinogradniški pridelek za 60% manjši od povprečnega letnega pridelka. Zato so se tudi hitro dvignile cene moštu, saj ga plačujejo že takoj izpod preše

od 7—10 din za liter. Toda vkljub tako visokim cenam ga nekateri še nočejo prodajati, ker pričakujejo še vedno porast cen. Srečni so pa tisti vinogradniki, ki imajo spravljene stare zaloge vina še iz let, ko je trta dobro obrodila. Toda takih je zelo malo.

Ne samo, da je letošnji pridelek kvantitativno mnogo manjši od povprečnega pridelka prejšnjih let, je tudi kvalitativno slabši, saj je pokazala moštna tehtnica le 16—19 stopinj sladkorja, med tem ko je lani imel mošt 23 stopinj. Mošt bo treba sladkati, sladkorja pa ni še od nikoder. Zato se vinogradniki upravičeno pritožujejo, da bo prispel prepozno, ker bo mošt že povrel. Vzrok, da je tako mala množina sladkorja v moštu je v tem, ker so morali grozdje že zelo zgodaj potrgati radi slabega vremena, ker je začelo gniti. Na splošno pa moramo ugotoviti, da je letošnji mošt zelo kisel, kakor je bilo tudi grozdje.

Na pragu zime smo. Vsi zaskrbljeni se vprašujemo, kaj bo. Posebno pa tisti, katerim je prodaja vina skoro edini vir dohodkov. Nekateri bodo z letošnjim pri-

Razmere na poštah avtobusih v Halozah

Prejeli smo: Na progi Ptuj—Sv. Andraž v Halozah vozita dva poštna avtobusa na bencinski pogon, izmed katerih je eden še za silo velik, drugi pa je premajhen, saj ima največ 15 sedežev. Včasih pa se vanj natrpa do 25 oseb, ker pa je avtobus zelo nizek, občutijo ti nesrečnosti, sključeni v dvé-gubé, vse prijetnosti cestnih lukenj na svojih glavah.

Karte pa tu ne izdajajo tako, kot pri drugih podjetjih, ki imajo tiskane vozne listke, temveč jih sproti izstavljajo, kar je seveda zelo zamudno in nepraktično, posebno, če je avtobus natrpan ter sprevoznik ne more priti do oseb in jih kontrolirati. Ima pa ta avtobus dve spremni osebi, kar je vsekakor preveč na 15 sedežev. Če imajo Mestna podjetja v Mariboru na večini avtobusov samo šoferja in ta zmore napraviti vse, izdati vozne listke in spraviti prtljago, bi bilo to tudi tukaj mogoče.

Vozna cena pa znaša po km skoraj 1 din, kar je zelo mnogo, če primerjamo s cenami drugih podjetij (MP 55 par na km). Tako stane vožnja iz Maribora na Ptuj (26 km) 14 din, Ptuj—Sv. Barbara v Halozah (11 km) pa 11 din!

Zato naj poštna direkcija v svojem in v interesu vseh, ki se vozijo v Haloze, uvede večji avtobus z Dieslovim motorjem, kar bo pocenilo izdatke za gorivo (starega lahko uporabi na kateri drugi progi), naj uvede tiskane vozne listke z naznačeno ceno, kar bo poenostavilo rokovanje z denarjem in omogočilo boljšo kontrolo, namesto dveh spremnih oseb naj namesti samo eno, kar bo popolnoma dovolj, saj je povsod drugod tako; kolikor bo pa pri tem prihranila, toliko naj zniža vozne cene in uspeh ne bo izostal: avtobus bo vedno zaseden, potniki pa zadovoljni. P-N.

RUBY M. AYRES:

DRUGI MEDENI TEDEN

ROMAN

21

— Jimmy, mama je zaspala. Strežnica mi je rekla, da je silno trudna. Zakaj sem jo le zapustila, ko pa sem vedela, da ji ni dobro. Nikoli si tega ne odpustim. Toda vse bo spet dobro, spočila se bo, revica.

Jimmyju je bilo hudo, da ji ni mogel pogledati v oči. Drhtel je in si grizel ustnice.

Zdravnik je priskočil Jimmyju na pomoč.

— Ali je gospa mama tudi preje doživela take napade kot je bil današnji? — jo je vprašal zdravnik.

Kristina je nekoliko pomislila.

— Poslednji čas mamini sploh ni bilo kaj dobro. Večkrat mi je potožila, da je utrujena. Nekoč mi je celo rekla, da jo bo, toda... — Brez diha se je zagledala v zdravnikov obraz. Potem je težko zadihala ter se krčevito oprijela Jimmyjeve roke.

— Jimmy, je pretresljivo vzklila.

Jimmy jo je nežno stisnil k sebi.

— Bolna je, Kristina... zelo bolna...

— Več ni mogel reči. In prej bi se z njo vred zgrudil kot bi ji ta hip utegnil reči nekaj bodrilnih besed ter z njo vred v težkem trenutku pogumno prenesti uda-

rec.

Kristina pa je v trenutku vse razumela. Odrinila ga je. Tiho se je zagledala skozi priprta vrata.

— Mama! — je zadrhtela. In znova je vzklila: — Mama! Mama — z drhtečim in boleznim glasom.

— Kristina! — jo je poklical Jimmy ter prijel pod roko. Skušal jo je zadržati, toda iztrgala se mu je in se poglala proti vratom. Toda še predno jih je dosegla, se je zgrudila na tla.

9

SIROTA

Sangster je bil pravkar pri korespondenci v svoji sobi v predmestni četrti Bloomsbury, ko je dobil Jimmyjevo nujno sporočilo. Prinesel mu ga je hotelski sluga.

»Zaboga, pridi takoj! Popoldne je gospa Wyattova nepričakovano umrla. Tu pa razen mene ni nikogar, ki bi za kaj poskrbel. — Jimmy. —

Mrtval Sangster ni mogel verjeti. Oni večer, ko so bili v gledališču, je občudoval gospo Wyattovo. Zdela se mu je tako živahna, dobre volje in še mladostna, čeprav je že imela odraslo hčerko. Ne, tu mora biti neka pomota.

— Takoj pridem, — je dejal. Potisnil je Jimmyjevo sporočilo v žep in se vrnil po klobuk. Na ulici je poklical taksi. Povabil je vanj tudi hotelskega slugo. Zastavil mu je nekaj vprašanj, na katera pa možakar ni vedel odgovora.

— Da, neka gospa je mrtva, popolnoma mrtva, tako so mi rekli. Oni gospod se mi je zdel čisto *z sebe, — je slednjič dejal.

Vest je tudi Sangsterja pretresla. Popolnoma je bil pozabil, kako sta se bila z Jimmyjem razšla. Zdaj je bil pripravljen na vse in rad bi mu pomagal na vsak način. Ko je prišel v hotel, so mu veleli v sprejemno sobo gospe Wyattove. Jimmyja je našel pri telefonu. Ko je vstopil, je Jimmy odložil slušalko ter ga bolešno in zmedeno pogledal.

— Mar ni strašno, kaj? — je rekel z izpremenjenim glasom. Vsakdanja vedrost je izginila z njegovega obraza.

— Hudo me je pretreslo, — je ponovil. — Sinoči je bila še tako zdrava... kakor mi vsi. Nihče ni niti slutil... — ga je stisnilo v grlu. — Uboga, mala Kristina, — je dejal čez trenutek. — Z nobeno rečjo ji ne morem pomagati. Znabit imaš ti srečnejšo roko... toda zdi se mi, da tudi tebi ne bo uspelo, — je pristavil brezupno.

— Kje je gospodična Wyattova? — je vprašal Sangster. Njegov ljubeznivi obraz je bil ta hip trdo resen, vendar pa mu je sijala iz oči mirnost in zanesljivost moža, ki se mu človek brez skrbi lahko zupa.

— V svoji sobi. S silo smo jo morali odtrgati od mrtve matere... Ti ne veš, kakšen pekel sem doživel, prijatelj.

Sangster je zmrčil čelo.

— Ti! — je dejal Sangster z rahlim posmehom. — Kaj šele to ubogo dekle? Ona...

Za njim so se odprla vrata. In vstopila je Kristina. Za hip se je ustavila ter ju gledala, ko da ju ne pozna. V obraz je bila strašno bleda in prepada, toda Sangster je hipoma ugotovil, da ni potočila solze. Potegnil jo je v sobo ter ji zaprl vrata. Jimmy je stopil k oknu in brez zanimanja zrl na ulico. Nikoli doslej še ni tako jasno premišljeval o smrti. Čutil je, da je ta dogodek prinesel v njegovo življenje izpremembo. Dogodek je pogljal s tira vse njegove račune in načrte. V življenje so znenada planile stvari, ki se jih je ustrašil.

Za seboj je čul, kako sta razgovarjala Kristina in Sangster. Toda razumel ni ničesar. Neizmerno je bil hvaležen Sangsterju, da je prišel. Ure, ki jih je preživel sa s Kristino, so bile grozne. Zdelo se mu je, da je s svojo pametjo na koncu, saj nivedel, kaj bi počel, ne kaj ji reče v tolažbo. Kristina je bila vendar tako strahna sama. Bila je brez očeta, brez brata, skratka brez kogarkoli, ki bi mu mogel brzojaviti in kamor bi mogel spraviti Kristino. Sicer je brzojavil nekemu njenemu stricu, o katerem mu je povedala, toda bilo je izključeno, da bi utegnil priti pravočasno.

(Dalje.)

Ljubljana

Gluhonemi zahtevajo socialno zaščito

V okviru jubilejne proslave ljubljanske gluhoznemnice je imelo tudi Društvo gluhoznemih za dravsko banovino svoje zborovanje, katerega se je udeležilo okoli sto gluhoznemih iz raznih krajev Slovenije, prišlo pa je tudi več gluhoznemih gostov iz Zagreba in Beograda.

Po pozdravnem nagovoru društvenega predsednika Antona Črneta je podal poročilo o delovanju in prizadevanju društva za moralne in gmojne interese gluhoznemih tajnik Ciril Sever, ki je bil svoj čas med prvimi gojenci ljubljanskega zavoda. V svojem govoru je tajnik razložil položaj gluhoznemih, ki se jim gode v življenju vse mogoče krivice. Prikrasani so na dednih pravicah, zapostavljeni povsod, izkoriščani kot delovne moči, ker jih svet smatra za manjvredne. V naši državi je okoli deset tisoč gluhoznemih, a samo štiri je zavodi. Vsak more sprejeti le 60 do 100 gojencev, tako da se lahko izobrazi samo majhen odstotek gluhoznemih, ostali pa doraščajo brez pouka in vzgoje v najpešnejših razmerah. Veliko je med njimi talentov, ki propadajo, ker nimajo prilike za šolanje. Gluhonemi so brez socialne

zaščite, a kot državljani imajo pravico na primerno zaščito. Zato je predvsem potrebno, da se z zakonom odredi obvezno šolanje gluhoznemih otrok, kakor velja to za vso drugo mladino. Vsakemu gluhoznemu otroku mora biti dana možnost za obiskovanje šole v zavodu. Po končani vzgoji v zavodu pa se mora gluhoznim priskrbeti zaposlitev; vsak obrat naj bi bil obvezan sprejemati tudi strokovno kvalificirane gluhozneme na delo in sicer, da pride na 50 delavcev en gluhoznem delavec. S tako socialno zaščito gluhoznem ne bodo več javnosti v breme, saj tudi ne iščejo nikake miloščine, ampak se hočejo pošteno preživljati z delom svojih rok in svojega uma.

Društvu je izrekel nato čestitke bivši ravnatelj zavoda Grm. Nato je imel nagovor še sedanji ravnatelj gluhoznemnice Mirko Dermelj. Bivša gojenca zavoda Albin Pušnik iz Trbovelj in mizar Gorisšek iz Celja sta se v prisrčnih besedah zahvalila svojim učiteljem. Mariborski gluhoznem pa so društvu v spomin poklonili lep venec.

Celje

Pričetek gradnje poslopja OUZD v Celju

Včeraj dopoldne so odposlanci Suzorja iz Zagreba in OUZD iz Ljubljane sprejeli celjske novinarje in jih seznanili z načrti gradnje poslopja OUZD v Celju.

Že od leta 1932 se je poudarjala potreba gradnje novega, modernega poslopja OUZD v Celju. Pojavljale pa so se od časa do časa razne lokalne in druge ovire. Pretekli teden so bile vse te ovire odstranjene in tako bo jutri tvrdka Zidarski mojstri d. z o. z. iz Ljubljane pričela z gradbenimi deli. Dela so preračunana na 2.750.000 dinarjev in je kredit Suzor že odobril. Ako bi bili poslopje zgradili že prej, bi preračunani znesek bil za 30 do 40% nižji. Ker je projekt s podvozom propadel, bo zgrajena enonadstropna vogalna stavba, nad katero bodo v desetih letih po dogovoru z mestno občino, zgradili še drugo nadstropje. Poslopje bo iz armiranega železobetona in po sistemu eno najmodernejših, kar jih je bilo dosedaj zgrajenih v raznih krajih

Slovenije. Za prvo polovico stavbe, ki bo zgrajena na sosednji parceli, je določenih 240 delovnih dni in bo v surovem stanju zgrajena še letos. Po končanih delih se bodo preselili uradi in ambulanta iz stare v novo stavbo. Porušili bodo nato staro hišo in pričeli na mestu nje graditi drugi del poslopja. Za dela na drugi stavbi je določenih 150 delovnih dni. Celo poslopje bo v glavnem ambulanta zgrajena, ki bo imela sedem oddelkov za razne bolezni tako za protituberkulozni dispanzer, rentgenološki oddelke, zobni oddelke, oddelke za bolezni oči, ušes, nosa in grla, za ostale potrebe bo služila rezervna ambulanta. Urejeno bo tudi higiensko. kopališče. Preostali prostori bodo služili za urade. V kletnih prostorih starega poslopja bo zgrajeno zaklonišče za 50 do 100 oseb. Mestna občina je šla OUZD v vseh oziirih na roko. Gradbena dela bo nadzoroval inž. g. Brodnik iz Celja.

Celjsko gledališče in gledališki dinar

Kakor vsako sezono, se je tudi letos že v celjskih kinih pričel pobirati gledališki dinar. Lani smo Celjani plačevali ta dinar še skoro tri mesece po zaključeni gledališki sezoni. Na gledališkem dinarju vplačajo Celjani okrog 100.000 din v vsako leto. Od tega gledališkega dinarja nima Celje ničesar drugega razum to, da mora ljubljansko ali pa mariborsko gledališče gostovati v Celju. Celjani imamo zelo drago gledališče. Če se uprizori kaka glasbena predstava, se cene zvišajo za 100 odstotkov in so glasbene predstave vključ razpro-

dani hiši in stoddsto povišanim cenam skoro vedno pasivne. Zato so glasbene predstave zelo redke. Od gledališkega dinarja, ki ga plačamo Celjani, imata korist samo ljubljansko in mariborsko gledališče. Ali se ne bi dal del tega denarja dati Celjanom zopet nazaj za gledališče, da bi tako Celje prišlo do cenejših in večkratnih glasbenih predstav. Zdi se nam, da je Celje pri velikih vsotah, ki jih je v ta namen že vplačalo in jih še plačuje, do tega popolnoma upravičeno.

c Pogrebni zavod bo tudi letos za Vse svete organiziral avtobusni promet na obe tukajšnji pokopališči. Avtobusi bodo vozili izpred kolodvora v dneh 31. okt., 1. in 2. nov.

c Sneg je zapadel tekem nedelje po Savinjski dolini, bližnji in daljni okoliš Celja pa je pobelil v noči na ponedeljek. Sneg je ponekod potrgal telefonske žice, polomil pa je tudi dosti drevja po sadonosnikih in vrtovih.

c Redni mesečni brzoturnir bo igralo prvo in drugo moštvo celjskega šahovskega kluba za prvenstvo v mesecu oktobru. Bo to važen treningturnir za veliko prireditel slovenske šahovske zveze dne 10. novembra v Ljubljani, kamor pohitijo tudi Celjani.

c Zetev smrti V bolnišnici so umrli: 62letna žena varilca Alojzija Pačnikova iz Gaberja, 67letni dinar Alojz Fazarine iz Arje vasi pri Petrovčah in 41letni delavec Franc Furlan iz Sp. Hudinje pri Celju.

c Junak z nožem. V Rečici pri Laškem se je pripetil zločin, ki bi skoro terjal smrtno žrtev. Žena rudarja Martina Brečka je prosila 31 letnega posestnikovega sina Konrada Kozovince iz Rečice, da bi šel z njo po njenega moža, ki je bil pri neki drugi ženski. Ko sta oba prišla do Brečka, je ta v jezi z nožem napadel Kozovince in ga dvakrat zabodel v hrbet ter z nekim topim predmetom pobil do nezavednosti. Kozovince so odpremili v celjsko bolnišnico, suroveža pa so orožniki zapirli.

Ptui

p Bencina za 8000 din so ukradli šoferju Radetu Kokošku v Miklošičevi ul. Storilcev še niso izsledili.

p Drž. cesta Ptuj-Maribor je razdrapana. Ta cesta je glavna prometna žila na Dravskem polju. Zato je promet zelo živahen. Težki avtomobili drdajo drug za drugim, da je cesta že vsa razorana in polna kotanj. Cestarji so sicer pridno na delu, a ne morejo zamašiti vseh jam z gramozom. Potrebno je, da se za to cesto preskrbi več gramozu in da se najame več delovnih moči.

p Sodišču so predali nekega tukajšnjega trgovca po uredbi o pobijanju draginje in brezvestne spekulacije. Dalje so po odredbi o omejitvi vožnje z motornimi vozili naložili dvema osebam obzute globe.

Trboveljski drobiž

Smrt. Veliko število ljudi je spremlilo v nedeljo popoldne k večnemu počitku 36 letno Rezi Remsovo, ki je umrla pretečeni petek po kratki in mučni bolezni. Na njeni zadnji poti ji je igrala tudi Delavska godba. Zapušča moža in dvoje že doraslih otrok.

o Spomin pokojnega Henkeja v Laškem (v nadomestilo za cvetje) so počastili z darovanimi zneski v humane namene laških dobrodelnih društev — naslednji Laščani: Tekstilna industrija, Laško din 200—; gospa Herma Brečko, industr. Laško din 100—; družina Gerkman, industr. Laško din 100—; družina Elsbacher, trg. Laško din 100—; družine dr. Cede, Dergan, Obal po din 50—. Vodstva humanitarnih društev se v imenu dobre stvari darovalcem najiskrenejše zahvaljujejo.

o Parklečka in slinavka se je pojavila v vasi Cerina, občina Catež, okraj Brežice, radi česar je do preklica strogo prepovedan vsak odgon ali dogon živine v naslednje občine: Cerklje, Kostanjevica in Sv. Križ. Tudi živinski sejmi v Bučeh vasi občine Sv. Križ so do nadaljnjega prepovedani. Denarna kazen znaša do din 900 ali do 30 dni zapora.

o Krvavi pretep v Radečah. Radi puste in deževnega jesenskega vremena so bile gostilne v nedeljo popoldan zelo dobro obiskane. V kantini pri tovarni papirja pri Radečah je prišlo do krvavega pretepa. Žrtev tega pretepa je bil neki starejši gospod, katerega je napadel neki delavec in mu zasadil nož v koleno. Nato pa ga je pijana družba vrgla čez betonski nadzidek na betonska tla, da je dobil lažje poškodbe in so morali poklicati zdravnika. Storila so aretirali orožniki iz Radeč. Vsa zadeva je prišla na sodnijo.

o Sevnica. Prizadete opozarjamo, da na postajah za kontrolo sodov v Brezicah, Krškem in Sevnici do nadaljnjega ne bo pregleda sodov zaradi pomanjkanja kreditov. Upamo, da bo to vprašanje kmalu ugodno rešeno.

o Radi kratkega stika je nastal požar pri posetniku in gostilničarju Rozmanu v Stražišču pri Kranju, ki mu je uničil večino še novega gospodarskega poslopja in mnogo sena. Kratek stik je nastal radi tega, ker je sneg s svojo težo pretrgal električni vod.

o Po nesreči je ustrelil mizarški mojster Alojz Cimperman v gostilni na Polzeli svojega pomočnika Bratca, ko sta se igrala s samokresom. Pomočnik je bil zadet v prsi ter se takoj zgrudil. Mojstra pa so zapirli in je ves skrušen radi nesreče, ki jo je po svoji neprevidnosti povzročil.

o Konji brez voznika. Čuvarji postave so prijeli voznika Filipa Kušeka iz Gorčelbelice in Franceta Pšeničnika iz Libelice, ker sta pustila konje z vozovi, na katerih je bil krompir za nekega trgovca v Črni, same na cesti ter se rajši mudila na obiskih pri znanih.

o Obesil se je v Flekušah pri Sv. Marjeti v Slovenskih goricah posestnik Anton Kramer.

S kolesom naravnost v Dravo

Na ruškem brodu se je okrog 20. zvečer pripetil razburljiv prizor in bi kmalu prišlo do smrtne nesreče. Na brodu je bilo okrog 20 ljudi, ki so prišli od večernega vlaka. Brod je bil oddaljen že okrog 2 metra od brega, ko se je s kolesom pripeljal 17letni Rudolf Pungl z Janzeve gore. Kljub bateriji pa ni videl, da je brod že odmaknjen in je zavozil s kolesom naravnost v Dravo. V trenutku se

Naročajte

„Večernik“!

Najcenejši dnevnik v Sloveniji. - Mesečna naročnina po pošti

samo 14 din

Posamezna številka v prodaji

samo 1 dinar

Kupujte „Večernik“!

SPORAZUMELI SO SE GLEDE RAZMEJITVE POKOJNINSKEGA ZAVODA

Pogajanja med predstavniki zagrebškega in ljubljanskega Pokojninskega zavoda za prehod dalmatinskih zavarovancev v zagrebški Pokojninski zavod so končana s sporazumom, ki ga je omogočila obljuba osrednje vlade, da bo krila primanjkljaj 65 milijonov ljubljanskega zavoda. Zagrebški Pokojninski zavod dobi na račun dalmatinskih zavarovancev iz Ljubljane 90 milijonov din. Ko bo to vprašanje rešeno, bo dodelil zagrebški zavod Dalmaciji na razpolago 50 milijonov din.

VLOM V FALSKO GOSTILNO IN TRGOVINO

Neznani zlikovci so izrabili izredno slabo vreme ter med 8. in 9. uro zvečer vlomili v spalnico uglednega trgovca in gostilničarja g. Grahorja. Odnesli so mu masivno zlato uro z verižico vred v vrednosti 6000 din in žemino ročno torbico z manjšim zneskom. Tatovi so morali razmre v hiši poznati. Prilomili so lestvo k oknu, iz katerega so izbili šipo, nakar so hodili bosi po sobi ter navrtali in s silo odprli omare.

n Izvoznikom hmelja v Ameriko ne bo več potrebno dobiti plačila v naprej, blago pa bodo morali zavarovati v tuji valuti. Tako je sklenil devizni odbor Narodne banke.

S čolna opazoval gorečo hišo, ki jo je sam zažgal

V vasi Bobovcu pri Sisku se je pripetil čuden slučaj. Bogat in ugleden posestnik Franjo Laktašič je v zadnjem času kazal znake duševne zmedenosti. Padal je v popolno melanholijo ter zapuščal hišo in popival po gostilnah. Končno je sklenil, da naredi samomor, obenem pa zabriše tudi vse sledove za svojo hišo. Znosil je seno in slamo v vsa

domača poslopja ter jih nato zažgal. Nato se je odpeljal s čolnom na sredino Save ter opazoval, kako ognjeni zubli uničujejo njegovo domačijo. Kmetje so se zbal, da si ne bi kaj prizadejal ter so mu hiteli na pomoč. Ko pa je Laktašič to opazil, se je vrgel v valove in takoj tudi utonil.

Starček skočil iz obupa v Savo

Iz obupa je skočil v valove narasle Save Martin Vidergar, 68letni zidar iz Litije. Že dalje časa so po kraju govorili v kako obupnih razmerah živi. Kar je bil nesposoben za težko zidarsko delo, je živel pri enem svojih sinov. Neznosne razmere so ga že poleti pripravile, da je skočil v Savo, k sreči pa so ga takrat rešili. Pozneje ga je eden od sinov v prepiru pretepal in med pririvanjem je oče potegnil nož in globoko ranil sina v vrat, da je moral le-ta nemudoma iskati pomoči v bolnišnici. Od takrat so bile prilike za Vidergarja še mnogo slabše in poskusil je celo z beračenjem, česar pa ni prenesel. Vedno bolj se je udajal pijaci, jedel in prenočeval. Kjer so mu dobri ljudje nudili streho, dokler se ni odločil, da se poslovi od življenja. Šel je k bregu

narasle Save blizu tovarniških delavskih hiš ter pričel moliti. Opazila ga je žena predilničarja Franca Berčona, ki je opozorila na čudnega človeka svojega moža. Ta je takoj pohitel po njega in mu je postregel s čajem. Kmalu pa se je Vidergar poslovil in takoj za tem so že Berčonovi zaslišali klice, da je nekdo skočil v Savo. Številni stanovalec delavskih hiš so pohiteli k vodi in videli kako narasla Sava odnaša nesrečnega moža. Čevljarški pomočnik Stane Rink je stekel za njim in ga skušal rešiti iz vode, ali to mu radi hitrega toka in nevarne vode ni uspelo. Truplo nesrečnega je Sava še parkrat dvignila na grebene valov sredi struge, nakar je izginilo v globino. Zapušča 5 odraslih otrok, s katerimi se ni razumel.

Zanimivosti

Bukarešta razgrinja kulise gospe Lupescu

Sprehod po razkošnem stanovanju romunske Madame de Pompadour

Po dunajski razsodbi je postal položaj v Romuniji tako napet, da kralju Karolu ni bilo več obstanka. Obenem s proglasom na romunski narod se je odpovedal prestolu v korist svojemu sinu Mihaelu. S svojim najožjim spremstvom je v naglici pospravil svoje najbolj dragocene kovčge ter v posebnem vlaku zapustil svoje kraljestvo. Ustavil se je šele v Švici, odkoder pa je že čez nekaj dni nadaljeval pot v Spanijo. Odtod kani v Ameriko, toda vprašanje je, ali mu bo namera uspela. Medtem je namreč Železna garda, ki je sedaj dejansko gospodar okrnjene Romunije, postavila zahtevo, da se kralju Karolu in nekaterim članom njegovega spremstva onemogoči pot v Ameriko ter se jih vrne v Romunijo, kjer bodo morali pred sodiščem dajati odgovor za svoja dejanja kot glavni krivci romunske narodne in državne tragedije. Med Karlovim spremstvom, ki je trenutno še v Madridu, kjer je pod strogim policijskim nadzorstvom, je tudi znana gospe Lupescu. Njo Železna garda posebno žolčno obloži, ter jo dolgi soudeležbe pri umoru voditelja 2G Codreana. — V zvezi z imenom gospe Lupescu, ki je bila najvplivnejša oseba na bivšem romunskem dvoru, se je romunsko časopisje obširno razpisalo o njeni preteklosti in vlogi, ki jo je igrala v Romuniji, očitajoč ji razkošje in potratnost, ki jo je moral drago plačati romunski narod. Ti opisi, iz katerih posnemamo samo nekatere odstavke, so vzbudili po vsej Romuniji veliko senzacijo.

„Pokaži mi svoje stanovanje, pa ti povem, kdo si!“ Ta pregovor velja zlasti za gospe Lupescu, ki si je v Bukarešti uredila stanovanje po svoji mili in dragi volji. Po Bukarešti so o tej ženi, ki je imela na dvoru in pri bivšem kralju največji vpliv, krožile zadnja leta razne pikantne zgodbe. Gospe Lupescu je veljala za nekako nekronano romunsko kraljico, ki se je kot klop zasidrala na dvoru ter se rafinirano obdala z mrežo svojih tajnih agentov. Ko je sedaj padel njen zaščitnik, so se razmaknile tajne kulise in Bukarešta lahko na lastne oči vidi, kar je prej samo slutila. Pogled v stanovanje gospe Lupescu, v njeno knjižnico, njene dnevnike in koledarje ter fotografske al-

BIVŠI ROMUNSKI KRALJ KAROL

bume je prav za prav pogled za kulise romunske dobe kralja Karola. Dom gospe Lupescu je bil sedaj odprt ter si ga lahko vsakdo ogleda, da bo spoznal proslulo gospe in njeno veličino.

Rodnina „Poljub“ in van Dyckova „Žena“ Obiskovalca, ki vstopi skozi težka masivna vrata, v predsobo, pozdravi za Rodinovim kipom „Poljub“ židovska zvezda. Ena izmed vrat vodi odtod v veliko sprejemnico, kjer obiskovalca preseneti nesluteno razkošje. Tla so pregrnjena z dragocenimi preprogami in gobelinami, ob stenah in v kotih so različne vitrine, razne antične omare in skrinje, s stropa pa visita dva blesteča lestenci. Med podobami po stenah je tudi van Dyckova „Žena“ pod njo pa mizica z gramofonom in ob njem skladišnica plošč „Excentric vals“.

Japonski salon s podobo Križanega Iz sprejemnice vodijo ozka vrata v tlaz. „japonski salon“, ki je poln japonskih preprog, umetnih rezbarij iz slonove kosti, vaz, risb in blazinic. Sredi salona so štiri dragoceno rezane igralne mizice, v njenih predalih pa kupi igralnih kart in raznih

cenimi japonskimi blazinami. Stene so prazne, razen s sene, na kateri kot v posmeh visi podoba Križanega.

Domači bar z ukradenimi podobami

Poleg japonskega salona je „domači bar“. Ves je v gladkem zelenem pohištvu. Na pulu in mizicah stojijo dragoceni svečniki. Na stenah pa so štiri podobe Gri-goresca. Pred dvema leti so bile te podobe poslone na razstavo v Pariz. Ko se je pošiljka vračala, so bile ukradene ali pa uničene. Ravnanje drž. umetniške galerije pa je takrat moralo uradno objaviti, da so se znamenite podobe na nepojasnen način izgubile. Tukaj, v domačem baru gospe Lupescu jih je Bukarešta spet našla.

Kaj je čitala gospe Lupescu?

Stopnice v prvo nadstropje so pogrnjene s preprogami. Gobelin, ki krasi stopnišče, je med brati vreden pet milijonov lejev. V delovni sobi gospe Lupescu je velik koledar. V njem si je delala razne beležke. Tu lahko beremo, kdaj je bila na kosilu pri ministrskem predsedniku Ar-

mandu Calinescu, kje in kdaj je bila pri kom na čaju. Na knjižnih policah so knjige „na meure“, neprečitane in nerazrezane. Francoski in nemški klasiki, romunska literatura s posvetili avtorjev, francoske pikantije, erotične zgodbe in podobno. Na mizici ob oknu leži Knickerbokerjeva knjiga „Ali bo v Evropi vojna?“, poleg nje pa francoska „Pustolovstva princa Karola“. S številnimi opombami pa sta zaznamovani knjigi „Tolpa groze“ in „Vol-kovi“.

Spalnica v srebrnosivi in zlati svili

Posebno razkošna je spalnica gospe Lupescu. Vsa je odeta in obložena s srebrnosivo in zlato svilo. Na steni nasproti postelje z baldahinom visi velika fotografija Karla, poleg nje pa ženski akt. Na mizi in policah ležijo v strašnem neredu prazne škatle in skrinjice za zlatino in dragulje. Poleg spalnice je kopalnica v zelenem marmorju, tik ob njej pa budoir, pravtako urejen v zelenem. V budoiru je na kupe draga lepota in kosmetičnih sredstev, med njimi tudi posebno milo po receptu za občutljivo kožo gospe Lupescu, ki velja kos po 12.000 lejev. V budoiru je še nekaj knjig, med njimi Stefana Zweiga „Neučakano srce“, knjiga o Juriju VI. in še nerazrezane „Besede Karola II.“

Tako piše romunsko časopisje o stanovanju gospe Lupescu, ki je trenutno v Madridu in ne ve, kakšna bo njena usoda.

Prvi kristjani v Rusiji

V prvih stoletjih po Kristusu je bila Rusija razdeljena na več manjših kneževin. Najmočnejša med njimi je bila kijevska. Takrat je bila Rusija še poganska. Vdova po knezu Igorju je bila prav za prav prva kristjanka v Rusiji. Krst je sprejela leta 957. Vendar pa je ostal njen vzgled brez odziva. Šele njen vnuk Vladimir, ki je bil krščen 988, je našel med narodom popolno razumevanje. Narod se je dal trumoma krstiti. Koj nato je dal v celi kneževini uničiti vse poganske molilnice in znamenja. V sosednje kneževine pa je poslal pridigarje, ki so spreobračali pogane. Prvo krščansko cerkev je dala zgraditi kneginja Olga v Kijevu, posvečena je bila sv. Eliji.

Nevarna služba na vojnem letalu

Nemški brzostrelec v strelski kabini, ki se nahaja na vrhu letala. Zares težka in odgovorna, toda tudi zelo nevarna služba.

Bitka za bogato dediščino

ZA 4 MILIJONE FRANKOV SE JE PRIJAVILO 4.760 OSEB

Pred sodiščem v Gentu v Belgiji je bila te dni zapuščinska razprava, ki je vzbudila ogromno zanimanja. 1935 je umrla v Tamisu v Flandriji neka bogata žena. V oporoki je dediščino 4 milijone

PODEŽELANI ŽIVIMO DELJ KOT MEŠČANI

Ameriški statistiki so dognali, da živijo podeželani razmeroma delj kot meščani. Omenjena statistika ugotavlja, da med desetimi stanovi, ki jih je upoštevala, živi najdalje kmečki stan. Med 225.747 kmeti, ki jih je statistika vzela v poštev, je bilo kmetov v starosti 25—35 let 31.720, v starosti 35—45 let 48.378, v starosti 45—55 let 53.608, v starosti 55—65 let 45.583, v starosti 65—75 let 28.660, v starosti 75—85 let 11.363, poleg teh je bilo 710 85 letnikov in prav toliko stoletnikov. Med 1000 kmeti jih je umrlo v starosti 35—45 let 9, v starosti 45—55 let 12, med 55. in 65. letom 25, med 65. in 75. letom 55, med 75. in 85. letom 148, v starosti čez 85 let pa 324.

belg. frankov zapustila svojemu nečaku Edvardu Orlayu, o katerem pa že več let ni ničesar slišala. V oporoki je bil tudi dostavek, da se dediščina v slučaju, če bi nečaka ne našli, porazdeli med sorodstvo. Srečnega nečaka so iskali zaman po vseh kontinentih zemlje. Slednjič je sodišče ugodilo neprestanim zahtevam sorodnikov ter je razpisalo zapuščinsko razpravo. Toda koliko je bilo presenečenje, ko se je na sodišču priglasilo pri delitvi dediščine nič manj kot 4.760 oseb, ki so z listinami dokazale, da so kakorkoli v sorodstvu z umrlo ženo.

Spomnite se CMDI!

Če v Švici mesarji špekulirajo...

V mestu Belley v okraju Ain v Švici so dvignili vsi mesarji protest proti maksimiranim cenam mesa. Domenili so se, da bodo stavkali ter zaprli mesnice. Neka jutra so meščani našli vse mesnice zares zaprte, na vratih vsake pa je bil pritrt listič: »Danes ni mesa«. Toda zmotili so se mesarji, če so mislili, da bodo tako zlepa odpravili gospodinje. — Zbrale so posebno deputacijo, ki je odšla na magistrat. Tržno nadzorstvo je odredilo takojšen pregled vseh mesnic. Vseposod so našli organi precejšnje zaloge mesa, ki so zadoščale za večdnevno potrošnjo mesta. Meso je bilo zaplenjeno ter prodano po maksimiranih cenah. Vsi mesarji pa so bili zaprti ter bodo obsojeni zaradi špekulacije in nepokorščine.

Serum proti tuberkulozi

Argentinski bakteriolog Pueyo, asistent na medicinski fakulteti v Buenos Airesu, je objavil v dnevnem tisku, da se mu je posrečilo odkriti serum proti tuberkulozi, ki ga je mogoče z uspehom uporabiti tako pri preventivnem cepljenju kot tudi pri zdravljenju jetike. Serum za enkrat še ni bil priznan, ker ga ni še preizkusil noben znanstvenik. Medicinska fakulteta je določila tričlanski odbor, ki bo serum preizkusil, nakar bo objavila rezultat.

Alkohol iz lesa

Švedska inženirja Asplung in Holst sta odkrila nov način pridobivanja alkohola iz lesa. Proizvodnja bo še letos preizkušena v večjem obsegu. Po pogodbi med državo in največjim švedskim lesnim producentom delniško družbo Korsnäs se je slednja obvezala, da postavi veliko tovarno za izdelavo alkohola iz lesa. Tovarna bo letno pridelala 30.000 hl 95 odstotnega alkohola. Tajnost proizvodnje ostane v rokah države.

PRAKTIČNI BAKTERIOLOG

— Ali sodite, gospod doktor, da se s poljubljanjem prenaša bacile? — vpraša prikupno dekle mladega zdravnika. — Dovolite, gospodična, poskusiva, da se o tem sama prepričate.

Težka in neprijetna pot v ujetništvo

Neka angleška ladja pri prevozu nemških ujetnikov v koncentracijsko taborišče

— Zakaj neki delaš toliko trušča pri kuhi?

— Kuham po radijskem receptu, ki pravi: Daj kokoš v lonec s-s, brrr, iluu, zizu, dodaj žlico surovega masla grrrr, tettee in kani nekoliko vina bum, psuu, ssssz!

Maribor

Slovesna otvoritev mestnih avtobusnih garaž

Iz skromnih začetkov mariborskega mestnega avtobusnega podjetja l. 1926 se je avtobusni promet tako razširil, da je morala mestna občina misliti na to, kje bo našla primerno streho za svoj avtobusni park, kajti ko se je število avtobusov povečalo na 28, jih je moralo ostati večje število na prostem, da ne govori- mo pri tem o pomanjkanju primernih de- lavnic in drugih poslovnih prostorov, ki so takšnemu podjetju potrebni.

Sedanja mestna uprava je avtobusni promet popolnoma preuredila ter si na- šla tudi primerne prostore za garaže in ostale poslovne prostore. Tvrdba Jelenc & Šlajmer je v letošnjem poletju dela dovršila, v nedeljo bodo novi prostori, ki so dejansko že izročeni svojemu name- nu, tudi slovesno odprti. Otvoritvi bo- do prisostvovali gosti iz vseh delov dr- žave. Poleg raznih zastopnikov in od- ličnikov bodo navzoči tudi predstavniki Zveze avtobusnih podjetij kraljevine Ju- goslavije iz Novega Sada s predsedni- kom, bivšim banom Mihalovičem, ter Združenje avtobusnih podjetnikov za Slo- venijo. Obe ustanovi bosta imeli v Mari- boru svojo sejo, Zveza v soboto dopol- dne, Združenje pa v nedeljo. Seji bosta imeli predvsem strokovni značaj, na spo- redu bodo v prvi vrsti razprave glede pogonskih sredstev za avtobusne podjet- nike, ki vzdržujejo promet, glede nabave novih vozil in avtomobilskih gum ter gle- de cestnega prispevka itd.

Ob pol 11. bo svečana blagoslovitev vseh naprav, ki bodo nato po nagovoru

predsednika mesta Maribora dr. Alojzija Juvana slovesno otvorjene. Gosti si bo- do nato ogledali nove garaže, ki zavze- majo med sličnimi podjetji v državi brez- dvoma prvo mesto. Tudi v prestolnici so pričeli z gradnjo mestnih avtobusnih garaž, vendar tam avtobusni promet še ne razpolaga s tako močnim parkom vozil. V garažah so tudi mehanične de- lavnice, ki same popravljajo Dieslove motorje razen najpreciznejših delov, na- prave za odvajanje dima, za zbiranje oli- nih odpadkov, za dovajanje vode za

hladilnike, cevi za avtomatično polnjenje gum s stisnjenim zrakom, centralna kur- java, dvigalo za avtomobile z nosilnostjo 8 ton, oblačilnice in umivalnice za delav- ce itd.

Nove garaže za Avtobusni promet Mestnih avtobusnih podjetij bodo za dol- go časa zadoščale za mestni avtobusni park, ki se bo brez dvoma tudi nadalje razvijal ter ne bo pomenil samo važnega vira dohodkov MP, nego tudi pomembno postavko v našem prometu ter preko te- ga v narodnem gospodarstvu.

Mariborska relejna oddajnica pod streho

Mariborski radijski naročniki že težko pričakujejo oni dan, ko se bo preko et- rskih valov javil »Radio Maribor« kot druga slovenska oddajnica, ki bo v naših krajih tem bolj dobrodošla, ker se pri nas ljubljanska oddaja radi motenju drugih močnejših postaj v zadnjem času še slab- še čuje kakor popreje. Verjetno je, da do tega ne bo več predaleč, saj je poslopje oddajne postaje v surovem stanju dogra- jeno. Stavbo je v prav reprezentančnem slogu zgradilo ljubljansko gradbeno pod- jetje Just. Gabrijelečič. V stavbi je oddaj- ni studio, dvorana za aparate ter stano- vanje za upravitelja. Prostor za oddajni studio je dolg in širok po 6.20 m, visok pa 5 m. Dvorana je brez oken ter je sploh zgrajena na najmodernejših akustičnih principih. Stavba ima tudi velike kleti, prostore za kurilnico lastne centralne

kurjave ter veliko zaklonišče s 25 cm debelo betonsko ploščo. V bližini je iz- kopan tudi 18 m globok studenec, iz ka- terega se bo po vodovodnih ceveh do- vajala voda v poslopje.

V bližini stavbe je pripravljena tudi betonska podlaga za oddajni steber. Te- melj je globoko zabetoniran, razen tega pa bodo držale steber pokonci še močne jeklene vrvi, ki bodo pritrdjene na vrhu droga ter na betonskih sidrih, ki so že vzdana v zemljo.

Ker je zidovje že suho ter so pričeli tudi že z raznimi inštalacijskimi deli, je pričakovati, da bo še letos gotovo vse za otvoritev mariborske relejne oddajne postaje, ki jo bo pa bržkone malo za- vlekla dobava celotne aparature in od- dajnega stolpa, ki je poverjena tvrdki Lorenz.

KROMPIRJEVA POLEMKA

V našem listu je bilo objavljenih več člankov glede cen krompirja v Maribo- ru. V tej zvezi so bile imenovane tudi nekatere javne ustanove, ki naj bi bile krive podražitve krompirja. Med drugimi je bila v polemiki, ki je nastala okoli vprašanja cen krompirja, imenovana tudi mariborska jetnišnica. Prepričani pa smo se, da ta ustanova ni v nobeni zvezi z nakupom krompirja po cenah, ki so se navajale v omenjeni polemiki ter radi tega nanjo ne pade nobena odgovornost glede podraževanja krompirja.

m. Odlikovani so bili na državni klasični gimnaziji z redom sv. Save IV. stopnje pro- fesorji dr. Janez Kociper, Franc Skok in Slav- ko Vimpolšek.

m. Predstojništvo mestne policije v Ma- riboru poziva one lastnike motornih vo- zil, ki so jih dali v tem letu predelati na pogon z domačimi pogonskimi sredstvi (ogljje, melan itd.), da pri istem v sobi št. 4 do 2. nov. t. l. prijavijo kakšno pogonsko sredstvo sedaj in od kdaj upo- rabljajo, na katerem vozilu (tudi registr- sko število vozila) ali in kakšno karto za nabavo bencinske mešanice posedujejo ter ali jim je potrebna bencinska mešanica za inicialno vžiganje predelave vozila.

m. Tečaj mojstrskih izpitnih predavanj v Mariboru, ki ga priredi mariborska po- slovalnica Zavoda za pospeševanje obrta Zbornice za TOI se bo otvoril jutri, 30. oktobra, v trgovski akademiji na Zrinj- skem trgu ob 20. Event. nove prijave se še sprejemajo.

m. Poslednji rok za zamenjavo starih srebrnjakov po 20.— din bo potekel 31. oktobra. Najkasneje ta dan je treba stare kovance zamenjati pri blagajnah Narodne banke ali drugih finančnih ustanov, Na- rodna banka prizna tudi pošiljke po pošti, ki bodo datirane z 31. oktobrom.

m. Za šolsko kuhinjo v Krčevini bodo zbirali prostovoljne prispevke na dan Vseh svetih pri obeh vhodih na frančiškansko pokopališče na Pobrežju, da bodo naj- revnejši šolarji lahko dnevno dobili vsaj nekaj tople hrane.

Prometna nesreča na državnem mostu

Včeraj okoli poldneva je peljal preko glavnega mosta z motornim triciklom uslužbenec Kmetijske zadruge Ulčnik Mi- hael proti Glavnemu trgu. Hotel je pra- vilno prehiteti štirikolesni voziček, ki sta ga peljala dva moška. V tem hipu je od- zadaj zavozil vanj z avtomobilom mari- borski zdravnik dr. Slavko Pogruje. Tri-

cikelj je bil malo poškodovan na blatniku, vozač je ostal nepoškodovan, pač pa sta zaradi sunka tricikla padla kolesarka Beloglavec, ki je z roko vodila kolo pre- ko mosta, ter delavec v Rosnerjevi tovarni Ferdinand Petek ter se pri tem poškodo- vala. Drugi moški pri vozičku je odskočil ter je ostal nepoškodovan.

Novi strokovnjaki so šli med narod

V soboto je bil na tukajšnji sadjarski in vinarski šoli zaključen dvomesečni stro- kovni tečaj za učitelje kmečko nadalje- valnih šol. Tečaj je bil trdelni in se je ravnal po sezoni dela in sicer v pomla- danski, ki je trajal 4 tedne, v poletnega 1 teden in jesenskega 3 tedne.

Tak strokovni tečaj za naše učitelje je silno velike važnosti, ker se učiteljstvo upoznava teoretično, kakor tudi prakti- čno z vsemi najvažnejšimi deli, ki so po- trebna za uspešno gospodarstvo na kme- čkem domu. Učitelji tečajniki so pred- polodne imeli od 8—12 teoretičen pouk, popoldne pa od 14—17 praktične demon- stracije, pri katerih so morali aktivno prijeti za vsako delo.

Predavali so znani mariborski stro- kovnjaki in sicer sadjarstvo g. ravnatelj Priol, poljedelstvo, travništvo, čebe- larstvo, vrtnarstvo in kmetijsko gospo- darstvo g. prof. Šiftar, vinarstvo in kletarstvo g. prof. Pečovnik, gozdar- stvo g. inž. Sotošek in živinorejo z karstvom g. inž. Kotlovšek.

Vsak tečajnik je obvladal v posebni pismeni nalogi najaktualnejši kmetijski problem svojega okoliša v kateri je vsak prikazal stanje te ali one panoge. Naloge so po večini opremljene z bogatimi sta- tističnimi tabelami, ki konkretno pona- zarjajo stvarne trditve o nalogi ter so plod intenzivnega študija.

Poleg te pismene naloge je moral vsak tečajnik polagati tudi ustmeni izpit pred izbrano izpraševalno komisijo, ki so jo tvorili: načelnik kmetijskega oddelka kraljevske banske uprave g. inž. Pod- gornik, višji šolski svetnik kmet. od- kr. banske uprave g. Krošelj, ravnatelj ban. vinarske in sadjarske šole g. Priol ter vsi profesorji, ki so predavali.

Izpit so položili vsi učitelji tečajniki. Na koncu izpitov je g. načelnik inž. Podgornik v spodbudnem govoru apeliral na tečajnike, da naj ponesejo to, kar so pridobili v tečaju, med narod, da bo tudi narod krepak in močan delal za svoj go- spodarski dvig, za slovenski rod in za jugoslovansko državo. V imenu učiteljev se je zahvalil vsem, ki so pripomogli k tečaju, vsem gg. predavateljem in kr. b. upravi učitelj. g. Šegulja Pavle.

V nedeljo in ponedeljek so tečajniki priredili dvodnevno poučno ekskurzijo v Slovenske gorice in Prekmurje, kjer so si ogledali razne gospodarske ustanove.

Nov kader strokovno usposobljenega učiteljstva kmečko nadaljevalnih šol bo s svojim delom na vasi pomagal pri iz- obrazbi mladih kmečkih gospodarjev. Takoj prihodnji mesec, ko se bodo odprla vrata teh šol bo nastopila ta mlada uspo- sobljena generacija, ki ima voljo, da po- maga našemu kmečkemu narodu pri iz- boljšanju njegovega znanja in njegovega položaja.

V-ar.

ZARADI NAVIJANJA CEN MASTI...

Pod tem naslovom smo včeraj objavi- li, da je na Pragerskem prodajal trgovec Josip Repnik mast po 29 din kg, zaradi česar ga je neka oseba ovadila. Danes se je v uredništvu oglašil g. Repnik ter nam zadevo pojasnil. Sam je kupil mast pri veletrgovcu Osetu v Mariboru po din 27.02, franco Maribor. V smislu od- redbe referata banske uprave za kontro- lo cen pa ima pravico do 2 din zaslужka, ker gre v tem primeru za blago, ki je bilo uvoženo iz druge banovine. Iz tega je razvidno, da je g. Repnik postopal po- polnoma pravilno in v okviru oblastnih odredb.

Maksimalni kosmati zaslužki v trgovini na drobno

Na podlagi uredbe o kontroli cen na drob- no ter na podlagi navodil urada za kontrolo cen v Beogradu določa mestno poglavarstvo v Mariboru za mesto Maribor za enkrat sle- deče maksimalne brutozaslužke v trgovini na drobno (v odstotkih):

Živiljske potrebščine
Moka koruzna 10, zdrob koruzni 10, zdrob pšenični 15, riž 15, sladkor 12, mast (standari- zirana, ki se v banovino uvaža) 10, olje, do- kler se cena ne določi s posebno odločbo 15, kava surova 20, kava žgana 20, kavni suro- gati 20, testenine (makaroni, spageti) proste 15, testenine jajčne 15, čaj 20, ješprenj 15, milo 15, sveče 15.

Manufaktura in železnina
Manufakturno blago pri en gros ceni do vključno din 10.— za 1 m 15, za manufak- turno blago pri en gros ceni do vključno din 12.— za 1 m 20, manufakturno blago pri en

gros ceni nad din 12.— za 1 m 25, železo in železninski proizvodi, ki spadajo pod kontro- lo cen 20.

Za predmete, za katere so cene maksimirane oziroma bodo maksimirane, veljajo maksimi- rane cene. Brutozaslužek se računa od na- bavne cene veletrgovca s pribitkom vseh učinkovitih stroškov nabave blaga, postavlje- nega v prostore trgovca na malo. Prodajna cena se lahko zaokroži navzgor do 25, 50, 75 par ali celega dinarja. Vsi trgovci, ki se ba- vijajo s prodajo na drobno, morajo voditi kon- trolno knjigo glasom navodil urada za kontro- lo cen.

Ta knjiga mora vsebovati sledeče vpise:
1. Dan prevzema blaga, 2. firma-tvrdka dobavitelja, 3. številka in datum fakture, 4. fakturna cena za enoto, 5. številka in datum odobritve te fakture veletrgovca po pristojni banski upravi, 6. maksimalni odstotek bruto-

Za 1. novembeska

številk oddajte velike in male oglase še danes

m. Nameščenci v mariborskih podru- žnicah nekaterih hrvaških podjetij s se- dežem v banovini Hrvatski že dobivajo zvišane plače na podlagi uredbe, ki je izdala banska oblast banovine Hrvat- ske.

m. Velika škoda tudi v Studencih. Ne- navadno zgodaj zapadel sneg je napravil tudi v Studencih veliko škodo, kajti po- lomljena je večina mladega drevja, ki se je moralo udati pod njegovo težo. Pokril pa je tudi vso povrtnino, ki ji bo za- radi tega cena spet poskočila.

m. Karambol na Aleksandrovi cesti. Po- sestnikova hčerka Stefanija Lipovec iz Trčove je hotela na Aleksandrovi cesti z vozom prehiteti mestni avtobus, ki je stal na postaji ob Calovi ulici. Ko je zavozila proti sredini cestišča, je pripe- ljal ravno mimo avtomobil, ki ga je vodil sofer Jakob Komider. Oje voza je zadelo v šipe na avtomobilu ter jih razbilo.

m. Tovorni avto je povzročil mnogo ško- de v mladem drevorednem nasadu ob Po- horski cesti. Avto je vozil po cesti sem ter tja ter zadel ob drevesca sedaj na tej sedaj na drugi strani ter jih lomil. Brez dvoma pijanega soferja, ki sta ga spremljala še dva moška, iščejo oblasti.

m. Dve zimski suknji je pustil na ko- lesu na dvorišču Zdravstvenega doma de- lavcev mestne občine Franc Ferš z Melj- skega hriba. Neznani tat je izkoristil pri- liko in vse ukradel. Kolo je znamke „Olim- pia“ z evid. št. 2-140787-20 in s tov. št. 428577, skupna škoda znaša din 1800.—

m. Nočna lekarniška služba: od 26. t. m. do vključno 1. novembra Minarikova mest- na lekarna pri Orliu, Glavni trg 12, tel. 25-85; Remsova lekarna pri sv. Roku, vo- gal Meljske in Aleksandrove ceste, tel. 25-32

Narodno gledališče

Torek, 29. okt., ob 20.: „Na dnu“. Pre- miera.

Sreda, 30. okt., ob 20.: „Konec poti“. Nastop Skrbniške dramske šole.

Četrtek, 31. okt., ob 20.: „Nenavaden človek“. Red C.

Petek, 1. novembra, ob 20.: „Cyran de Bergerac“.

Znameniti življenjski nauki v „Na dnu“. Obiskovalci te slovite drame M. Gorkega se opozarjajo, da vsebujejo te slike po- leg zelo zanimivih dogajanj tudi zname- nite nauke, na primer romarja Luke, Sa- tina, Pepela in dr., ki so zajeti prav iz globine življenja in ki so še posebno zdaj tudi za nas primerni.

Kino

* Grajski kino. Danes premiera senza- cionelnega filma „Izvršil sem povelje“. Napeta vsebina. Hans Albers, Hilde Ses- sak.

* Kino Union. Od danes velika ljubavna drama iz daljnega orient „Gola plesal- ka“ z Charles Vanel in egotično lepoticco Romo Tahe.

* Esplanade kino. Odlična, duhovita francoska komedija „Srčni utripi“ z Da- nielle Darrieux. Sledi najlepši ljubavniro- man „Umirajoča pomlad“.

dobička v odstotkih in v dinarjih, 7. prodajna cena na malo.

Vse fakture za blago, ki je pod kontrolo cen, morajo prodajalci imeti pripravljene za vpogled po kontrolnem organu in sicer loče- no od onih računov, ki se tičejo blaga, ki ni pod kontrolo. Cene, ki si jih po dovoljenem brutozaslužku izračuna trgovec sam, morajo biti označene na vidnem mestu.

Prekrški te odločbe bodo kaznovani po členu 9 uredbe o pobijanju draginje in brezvestne špekulacije z zaporom do 30 dni in denarno kaznijo do 5000 din.

Zoper to odločbo je dopustna pritožba na Kraljevsko bansko upravo dravske banovine v Ljubljani tekom 15 dni po prejemu potom mestnega poglavarstva v Mariboru. Vložena pritožba pa ne zadržuje izvršitve odločbe. Morebitne pritožbe morajo biti kolkovane z din 30.—. Predsednik: dr. Juvan, s. r.

Film

Moderni plesi v filmu

Značaj narodov se najbolj razodeva v njihovih plesih. Nobenega naroda ne poznamo, ki ne bi imel svojega lastnega plesa. Poznamo ples, ki so starejši od jezika. Mnogo verskih in simboličnih plesov izvajajo še danes tako kakor pred mnogimi stoletji in še zmerom iznova navdušujejo geldalce. V vsakem človeku se bo godbi razživi domišljija, ne glede na to, ali je muzikalen ali ne. Kastanjete nas n. pr. spominjajo Španije, znamenitih španskih plesalk in podobnega. Melodije tanga nas v duhu zanesejo v Brazilijo in na Kubo, rumba na Havajske otoke, saksofon nas spominja divjih narodov in jazz črnece.

Zadnja leta smo dobili vse polno novih plesov in človek se nehoti vprašuje, kdo je temu kriv. Pred vojno so leta in leta plesali valčke, mazurke, polke in kvadrilje, zdaj pa prinese vsaka sezona nov ples. Človek se nehoti vpraša, kje je vzrok. Na to vprašanje ni lahko odgovoriti, zakaj strast do zmerom novih družabnih plesov se je pojavila na vsem svetu ob istem času. Izvor te strasti najdemo morda pri umetnikih, ki so jeli predvajati tango, tarantelo, javo in podobne narodne plesne

v kabareti, barih in gledališčih. Ali to niso bili več pravi narodni plesi, zakaj plesalci so vzeli iz njih samo nekaj značilnih gibov in variacij.

Prvi poklicni plesalci so si navadno hitro priborili slavo in čez noč je jel ves svet govoriti o njih. Publika se je zanje tako navdušila, da jih je kmalu začela posnemati, in tako so se udomačili ti eksotični plesi tudi na naših plesnih prireditvah.

Danes se nam zdi neverjetno in smešno, da je pred dvajsetimi leti v Parizu intervenirala policija, ko so nekatere dvojice plesale tango, kakršnega je plesal na gledališkem odru Maurice.

Maurice je bil eden izmed najslavnejših predvojnih plesalcev. Bil je sin siromašnih staršev in že v otroških letih si je želel, da bi postal plesalec. Nobene žrtve in nobenega napora se ni ustrašil, samo da bi dosegel svoj cilj. Za ženske se ni zanimal. Za partnerice si je izbral najlepše plesalke, ki je videl v njih samo tovarišice in sredstvo, da bi postal še bolj slaven. Njihovo lepoto in umetnost je izrabljal v svojo korist, a nikoli se ni spuščal v čustvene pustolovščine.

Dva slavna komika

Sport

Table-teniški prvaki mesta Maribora

V telovadnici meščanske šole v Krekovi ulici je bil tableteniški turnir za prvenstvo Maribora pod pokroviteljstvom župana doktor Alojzija Juvana. Propagandni turnir je bil prav dobro obiskan, žal pa se zaradi pomanjkanja časa ni mogel odigrati ves spored. Tako so bile na brzo roko zaključene konkurenice moštev in singla gospodov, prvenstvo v dvoje in mešanih parov pa je sploh odpadlo.

V skupini moštev so Hermes, Mladika, Celje, Korotan in Mura postavili 10 moštev. V semifinalu je Mladika 1 zmagala nad Hermesom 3:0, ter Korotanom 3:2, in Celje nad Mladiko 11 ter Muro 3:1. V finalu je Mladika 1 kljub vodstvu z 2:0 prepustila zmagi Celju, ker so morali igralci na vlak.

V skupini seniorjev so nastopili vsi priznani slovenski igralci razen Marinka, ki je v Beogradu. Mnogim se je poznalo, da so brez treninga. Zmagal je Belak (Mladika), ki je v finalu premagal Kocha (Mura) z 2:0 (21:15, 21:7). Drugi je bil Koch, ki je odpravi D. Krečiča (Mladika) z 2:1, tretji pa J. Nemec (Mura), ki je porazil Blažiča (Mladika) z 2:1.

Med juniorji, tekmovali jih je sedem, je

zasedel prvo mesto Celjan Vrečič K., sledijo mu Recek (Mladika), Vrečič E. (Celje) ter Bogataj (Hermes).

Nastopilo je tudi šest dam. Zmago je odnesla Hermežanka B. Bačičeva, ostala mesta pa imajo Kononenkova (Hermes), H. Lončaričeva (Maribor), B. Černičeva (Maribor) itd.

Lokalno najzanimivejša je bila konkurenca novincev, nastopilo jih je 26. Prva četvorica je pokazala lepo znanje. Zmagal je Lj. Vodeb (Maribor); 2. Moran (Maribor); 3. Šranc (Železnica); 4. Angleitner (Maribor).

Turnir je, kot prva prireditev v tej panogi sporta v Mariboru dobro uspel. Po prijavi ISSK Maribora in SK Železnice v tableteniško zvezo se nam obeta še bogat niz takšnih turnirjev.

s SK Drava in SK Ptuj sta si v prvenstveni tekmi razdelila točki. Rezultat 0:0.

Ne pozabi naročnine!

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM. V malih oglasih stane vsaka beseda 50 den. najmanjša pristojbina za te oglase je 10 den. Družbe, podjetja, dopisovalci in ženskovnanjski oglasni din 1. — po besedi. Najmanjši znesek za te oglase je din 12. — Debelo tiskane besede se računajo dvofoldno. Oglasni davki za enkratno obliko znaša din 2. — Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu/bizirna ga le vpslati v listu skupaj s naročilom ali pa po poštni položnici na čekovni račun št. 11.409. — Za vse oismene odzvoje glede malih oglasov se mora priložiti znak za 3 din.

SLUŽBO DOBI

Sprejem

POMIVALKO

in perico v gostilno. Naslov v ogl. odd. »Večernika«.

TRGOVINA

se kurivom v Mariboru išče blagajničarka s kavicjo 10.000 din. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Stalno mesto«.

Sprejmeta se takoj dva samostojna

MIZARSKA POMOČNIKA

za fino polišstvo. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Dobra plača«.

SLUŽBO IŠČE

Iščem

POSTREŽBO

za cel dan, znam tudi kuhati. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Poštena«.

FRIZERKA

prvovrstna moč, išče službo, najraje v Mariboru, s takojšnjim nastopom. Naslov v ogl. odd. lista.

STANOVANJE ODDA

MALA SOBICA in kuhinja na dvorišču se takoj odda. Mlinska 4 19435-5

SOBO IN KUHINJO oddam takoj. Šolska ul. 4. Pobrežje. 19433-5

SOBA IN KUHINJA

se takoj odda v Pušnikovi ul. v Studencih. Vprašati Meljska c. 65 19414-5

SOBO IN KUHINJO

oddam takoj 2 mirnima osebam. Pobreška c. 21, blizu cerkve. 19417-5

PREHRANA

2-3 MLAJSE FANTE sprejemam na hrano in stanovanje. Meščno 650 Din. Gregorčičeva ulica 19, gostilna. 19415-7

Oglašujte!

VIRGINIA BRUCE

Nova desetletna filmska zvezda

Te dni so v Ameriki odkrili desetletno filmsko zvezdo, za katero že zdaj vsi trde, da ne bo samo zatemnila vseh mladih naslednic Shirley Temple, temveč bo na mah osvojila srca vseh obiskovalcev kina, ki radi gledajo otroške filme.

Malo Ruth Sutersovo so odkrili po čudnem naključju. Virginija Brightova, hčerka bogatega bankirja v Los Angelesu, je v otroških letih imela paralizo. Zaradi te bolezni so ji morali pozneje odrezati levo nogo. Ker so njeni starši silno bogati, svojo edino hčerko kar obsipajo s samimi dobrotami. Ker si je že dolgo želela aparat za filmanje, so ji ga njeni starši za njen dvajseti rojstni dan kupili. Deklica je bila tega aparata silno vesela in takoj začela delati prve poskuse. Filmala je svojo prijateljico in psa. Pri njenem prvem filmu njena prijateljica Ruth Sutersova ni imela še glavne vloge. Pozneje se je pa izkazala imenitno igralko vsakovrstnih prizorov, tako da je na mah postala glavna junakinja Virginijinih filmov.

Mala Ruth Sutersova je odigrala vse prizore idealno. Zнала se je neprislusno smejati in tako od srca jokati, da je ta mali film

samo po njeni zaslugi postal majhna umetnina.

Sicer so strogi kritiki, ki so ga dobili v roke, našli na njem mnogo napak, vendar vsi soglasno priznavajo, da je Ruthina igra dovršena. Ko na primer rešuje svojega tovariša iz rok gangstrov, igra tako prepričevalno in naravno, da so vsi presenečeni, odkod 10-letno dekletce vse to zna.

Čez nekaj dni so priredili svečano premiero tega filma in bogati bankir je povabil k predstavi nekaj filmskih strokovnjakov. Film je navdušil ne samo otroke, temveč vse filmske strokovnjake, najbolj pa še filmskega podjetnika M. H. Banson. Takoj se je začel pogajati s starši male Ruthe in dejal, da je mala vredna suhega zlata.

Se isti večer so napravili pogodbo in bodo v kratkem začeli vrtneti neki film, v katerem bo 10-letna Ruth igrala glavno vlogo.

Tako je prišla Ruth Sutersova med najboljše filmske mladino in bo po besedah M. H. Banson s svojo nenavadno nadarjenostjo kmalu zatemnila slavo vseh svojih soigralcev in soigralk.

JOHN BARRYMORE

Kupim

ZIMSKO SUKNJO ter škornje, velikost 43. Ponudbe pod »Zimska suknja« na ogl. odd. »Večernika«.

19423-18

VOZILA

Prodajam poceni dobro ohranjeno, globok

OTROŠKI VOZIČEK. Meljska ul. 31. 19432-22

Za 2500 din

MOTORNKO KOLO B. S. K. v zelo dobrem stanju, na prodaj. Vprašati pri Kmetiču. Jadranska ul. 23. občinska hiša. 19431-22

PRIDELKI

BELI KROMPIR

po din 140. — za 100 kg oddaja Kmetijska družba, Maribor, Meljska c. 12. 19427-23

IZGUBLJENO

Zgubila sem ružjavo, USNIJENO ROKAVICO iz Studencev do Pobrežja. Pošten najditelj naj jo proti nagradi odda v ogl. odd. »Večernika«.

19418-27

RAZNO

VAŽNO ZA VSAKOGAR!

Pred nastopom zime naročite nove ali dajte popraviti Vaše peči in štedilnike pri prvovrstnem pečarskem podjetju. Stalno velika zaloga naj-novejših modelov peč. štedilnikov in stenskih oblog. Pečarstvo Strašek - Gustav. Maribor, Tyrševa ulica 12. 18218-28

VENCE ŠOPKE

KRIZANTEME naročite v vrtnariji JEMEC. Prešernova ulica. 19328-28

Iščemo nasestva

(parcele ali hišo) v mestu ali v najbližji okolici mesta. — Pismene ponudbe najkasneje do 7. novembra t. l. pod šifro »Solnce in zrak« na upravo lista.

kdor?

ni še oddal velikih in malih oglasov za 1. novembarško oziroma sobotno številko »Večernika«, naj jih v ogl. oddelku takoj odda.